con' 2 few in verse

Ruysch Frederik

FREDERICI RUYSCHII

Anatomes & Botanices Professoris, Academiæ Cæsareæ Curiosorum Collegæ, nec non Regiæ Societatis Anglicanæ membri,

ADVERSARIORUM

ANATOMICO-MEDICO-CHIRURGICORUM

DECAS PRIMA.

In quâ varia notatu digna recensentur.

CUM FIGURIS ÆNEIS.

CUI ADJUNCTA EST

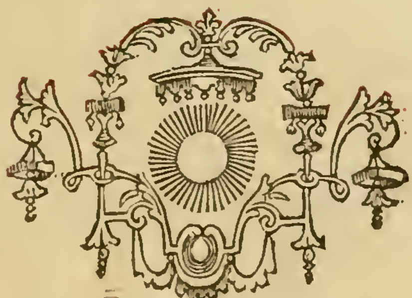
MICHAELIS ERNESTI ETMULLERI

EPISTOLA PROBLEMATICA

Ad V. C. FRED. RUYSCHIUM

DE

OVARIO NOVO.

AMSTELODAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS.

MDCCXVII.

1717

COLLEGIO

NATURÆ CURIOSORUM

AUSPICIIS

INVICTISSIMI CÆSARIS

LEOPOLDI

CONSCRIPTO PRIMUM

JAMQUE DUCE ET AUSPICE

CAROLO SEXTO

FLORENTI

LIBRUM HUNC TESTANDÆ REVERENTIÆ
ET GRATITUDINIS.

ERGO

INSCRIBIT

FREDERICUS RUYSCHIUS.

ADVERSARIA ANATOMICA.

Itam mihi, sanitatem, animum, atque vires benignissimè largitus est Deus Ter Optimus Maximus, ut cum gaudio absolverim jam pridem Thesauri mei Anatomici decimum. Constitueram opus illud continuatâ porrò serie producere; sed re penitissimè expensâ mutavi sententiam: quia longè magis me prodesse posse Lectoribus credidi, si omnem deinceps facultatem, quâ Deus me ditabit impendero conscribendis iis, quæ puto à me vel primo fuisse inventa, aut si forte Alii me prius detexerunt, clariorem tamen in lucem per me protacta jure quodam mihi fas sit asserere.

Quum verò super hoc negotio cum animo meo seriò, & diu deliberarem, auspicatò in memoriam venit propositum egregii Johannis Baptistæ Morgagni, quod in Medicinæ eximia commoda prosecutus fuit, dum titulo Adversariorum Anatomicorum evulgavit ea, quæ eleganti industriâ repererat, aut revocaverat ab interitu olim tamen cognita. Quoniam enim ita instituenti animum opus haud est, ut de concinnando rerum ordine multum sit sollicitus, parcit tempori, rerum observata auget, effugit repetitionem, longeque magis incumbit gravi materiæ, quam inanibus ornamentorum. Imitari conabor id ipsum, ut oportunitatem nanscifcar, quâ emendem errata mea Anatomica, quæ ipse fortè in aliis meis olim scriptis commisi: Quis enim mortalium omnibus se horis sapere jactet? Quis ab errore immunis? de me, id vel cogitet, absit! Satis superque vidi, atque dolui, hinc inde excidisse festinò, quæ maturescentis senii prudentiâ aliter dictata vellet, multumque referre, an juvenili impetu efferantur quædam, an verò ab Octogenario multos pressa in annos prodeant. Sed & simul utar lege, quæ cunctis præscripta est naturæ

Cultoribus : ſcilicet, ſi erroris quid perſpexero in operibus alienis, monebo audacter; neque tamen hac ego gratiâ, Eoſdem aſpernabor: quia homini impoſſibile puto, ita benè ſubductâ ad ſcripturam ratione eſſe, ut nihil poſtea vel ipſe corrigendum æſtimet.

Ipſe gaudebo ſane, ſi quis in meis deprehenſa vitia in melius commutet: *Damus hanc veniam, petimuſque viciſſim.*

I.

De Conceptu foecundo, Seminiſque recepti hoſpitio & viâ.

AD conſcribendam naturæ ipſius pulchrè intellectæ hiſtoriam obſervata per ſenſus prius requiri, id verò abundè conſtat; atqui in illa, nihil cognitu difficilius, uſuve præſtantius, legitur, quam enarratio ſincera eorum, quæ in animalibus, maximè autem in homine ipſo, ſpectari queunt; cujus interim deſcriptio nuſquam minus certa vel clara habetur, quam ubi occupatur in contemplatione ortus ipſius: quare Alexander, ut præclari quid in hiſce addiſceret, immenſos adeò Theſauros effudit, quibus utens Ariſtoteles indagavit hanc Phyſices particulam, quæ circa generationem animalium verſatur. Et profectò maximus inter veros Philoſophos habendus Guilielmus Harvæus, qui ut orbis eruditi lux, ita Brittanniæ intaminatus honor, plus promovit hanc hiſtoriam ſolus, quam cæteri unitis laboribus; huic quippe Sereniſſimus Magnæ Brittanniæ Rex, Carolus primus, animo verè Regio, quam generoſiſſimè largitus eſt, quæ vota Harvæana tantum opus molientis, petebant.

Mihi ergò ſenſa hujus conſulenti mirum ſemper viſum fuit, quod velit, ſtatim à coitu atque foecundo conceptu inciſis foemellis nihil Seminis Maſculini in Utero, ac in cavis Tubarum Fallopii, apparere Aſſerti quidem hujus veritatem auctoritas Viri aſſeruit quam plurimis, mihi reliquit ſemper dubium. Circumſpexi ideò à multis abhinc annis ad omnia, quorum indicio ſcire poſſem, quid in hac re doceret ipſa rei ſpeculatio. Rarum eſt, quærenti eventum reſpondere in hiſce:

ce: rariſſimum omnium, in corpore humano ipſo cernere, quid hujus rei contingat, quare mihi, bis jam hac contemplatione fruenti viſum eſt vobis Viri Nobiliſſimi, explicare rem, utut reperi.

Juvenis ætate, atque vigore corporis, utpote trigeſimo nondum perfunctus vitæ anno, formoſâ meretricis pulcherrimæ facie pellectus, eò rem deduxit denique, ut complexu venereo illius, ſuis ex votis frueretur. Simul ac verò ſuam voluptatem expleverat, deteſtabili facinore ſcorti jugulum ita diſcidit, ut ex templò moreretur: ſtatim nos duo poliatri, ſimul cum chirurgis, juſſu Magiſtratus eò miſſi, ut cognoſceremus conditionem vulneris, atque de eâ Judicibus renunciaremus ſcripto.

Deprehenduntur à nobis Vaſa ſanguifera Colli ita abſciſſa, ut ilicò inevitabilis mors ſubſequuta fuerit: cum verò ſcirem, quæ contigerant, incidi abdomen cupidiſſimus videndi ea, quæ in Utero atque partibus conceptui propriis forte occurſura eſſent.

Quam prudentiſſime ergò Uterum, Ovariorum ductus, & annexa, Cadaveri exemi: vidi Os Uteri clauſum, leniſſimè digito præſſum ſe aperire, atque ſeminis guttulam dimittere, ſtatim ſuſpicatus, quid rei futurum eſſet, coram Viris Eruditiſſimis atque faciundo Medicinam claris, Henrico â Bronckhorſt, Hermanno Schyn, & Juſto Freder. Ritmeyero, Medicinæ Doctoribus, Uterum ſecundum longitudinem ſuſpenſâ manu, ne quid turbaretur, aperui, vidimuſque cavum Uteri albo, naturali, atque bono ſemine maſculino repletum, utramque etiam Tubam Fallopianam, eodem ſemine plenam: quare miro hoc phænomeno bene ab omnibus perſpecto, ilicò cuncta hæc immiſi liquori meo balſamico, ubi uti illis Clar. viris prædixeram induruit ſemen locis iiſdem atque adhæſit, ut vel jam adhuc luculentiſſimè videri queat, nullâ omninò re mutatâ, niſi quod cuncta jam vi liquoris obduruerunt. Idem olim vidi in cadavere mulieris cum adultero depræhenſæ in adulterio, ſtatimque à marito depræhenſore interfectæ, ut deſcripſi in Theſauro Anatomico, quem ordine v°. evulgavi. Hinc ſuſpicor ad foecundum conceptum, ipſum craſſum ſemen in interiora Uteri, & Tubarum Fallopianarum recipi; non tantum id, quod ſpirituum exhalantium ſpecie, eò per-

 vadere

vadere quacuncque demùm viâ Harvæani autumant. Testatur Fallopius sæpenumero se in Tubis hisce verum Semen deprehensum plurimis Spectatoribus observandum præbuisse. In Observ. Anatomicis. Vid. & de Graaf, de generat. mulier. Cap. XIV.

II.

De Ovario, ut habetur, novo, & de Hydatidibus plura.

QUum verò Genitales in foeminâ partes adeò compositæ sint, mirisque intricatæ involucris, simul rara adeò ipsis oculis spectaculorum circa fabricam tempore foecundationis occasio, quis miretur varias hinc exoriri scrutantibus sententias super iisdem rebus! Ideo post binas, quas modo descripsi, observationes, commode dabo responsum Epistolæ, quâ me decoravit publicis excusâ typis Vir Clariss. Mich. Ernestus Etmullerus, anno jam elapso; satius quidem fuisset respondendo obsequio citius defunctum me fuisse, fateor, at varia, neque temerè effugienda negotia, votis sæpe meis obstant, occupato autem homini, longè magis seni; familiaris nimium agendorum procrastinatio atque tarditas quædam singularis.

Scripserat quidem in illa Vir præclarus, Dexterrimum artis Anatomicæ cultorem Marthinum Naboth, existimare, inventum sibi novum, fortè unicum, Tertium saltem Ovarium, rejicere ideò illa pervulgata duo, quæ omnes hactenus pro veris admisere post Harvæum Ovariis muliebribus, neque agnoscere nisi unicum hocce novum pro vero. Quum verò Celeberrimus & præclarus Professor Etmullerus meam super novo hoc dogmate sententiam pariter requirat, tamen responsum haud festinavi, quia innumeris occupabar scrutationibus structuræ Viscerum aliorum, tum etiam, quia prius necesse habui in cadaveribus muliebribus omnia perquirere, denique quoniam ea jam argumentorum pondera Etmullerus attulerat, quibus multa addenda me habiturum esse vix sperabam. Profiteor igitur palam, plurima me cadavera foeminina, eaque variæ valde ætatis, incidisse, atque intento perlustravisse animo & oculo, neque tamen unquam in cavo Uteri vidisse

aliquid,

aliquid, quod ullâ omninò ſpecie Ovarium verum referret. Deprehendi quidem interius in Utero circa ejus Collum Fabricam talem, qualem Eruditiſſimus, atque Elegantiſſimus Morgagni deſcripſit operis ſui Pag. 11. §. 14. depinxit verò quàm exactiſſimè Tab. 3. ſupra literam K. rugis, fibris, valvulis contextam. Ibidem loci frequens ſic ſatis eſt cernere Hydatides vario ut numero & ſitu, ita & magnitudine. Videtur autem harum quaſdam tum forte occurrentes Laudatiſſimus modò Auctor citato eodem depingendas curaviſſe loco.

Nunquam verò cogitandum erit, has ipſas vel Ovarium, vel aliquam illius partem, conſtituere. Neque certè Perſpicaciſſimus Regnerus de Graaf in aureo de Genitalibus Mulierum libro, capite ſeptimo, poſtquam deſcripſerat has Valvulas, nec minus nitidè Tab. IX. ſub literis D. C. E. & Tab. x. Lit. H. K. L. depinxerat, unquam ſomniavit de ſtatuenda hic Ovarii ſede. Videtur tamen Clariſſimus Naboth contemplatione eorum, que jam deſcripta dedi, in ſententiam hanc nimis profectò præceps incidiſſe. Quæ autem Egregius Vir argumenta allegat, ut paradoxum ſuum firmet, diluit Inſignis Etmullerus. Profectò audacter nimis auctor ille aſſerit, *Conceptum fieri potuiſſe abſque ſubſidio ullius Veſiculæ ex Teſticulis Foemineis oriundæ, & mulieres concepiſſe, imò peperiſſe, quæ tamen omnibus Teſticulorum Veſiculis caruerant.* Undenam, quæſo, id perſpectum fuit? quibuſnam documentis evincitur? quonam modo probari unquam poterit, his Foeminis tempore conceptus nullas adfuiſſe Veſiculas? an quia poſt geſtationem, partum, mortemque, nullæ inventæ fuerunt? nemo certè facilè patietur debili adeò ratiocinio eripi ſententiam, quæ Accuratiſſimorum Virorum ſagaciſſimâ indagine tantò annorum ſucceſſu pluſquam probata fuit, & accepta. Neque multum proficit exemplo, quod ad aſſerendam opinioni ſuæ fidem citat ex Auctoritate Clariſſimi Profeſſoris Chriſtiani Schambergii, quum ait, *in incidendo cadavere puerperæ ilicò poſt partum difficilem mortuæ inveniſſe molem Teſtium ſolitâ magnitudine quadruplo majorem, intra eos verò nec Veſiculas, nec Glandulas; ſed abundantis pinguedinis, cum pilis intermixtis, copiam.* Namque morbi nativam partium fabricam ſubitò immutant, ſæpeque conſtitit novem menſium geſtationis

tempore ipſa Ovaria omnium minimè Veſiculas ſuas offerre, ſed toto hocce decurſu in officio ſuo, quaſi otiando, feriari: imò verò ne tunc etiam, ut & ilicò à partu haud apparet illa interior Colli Uterini ſtructura. Ipſe ego ſæpe numero Steatomata ejuſmodi reperi in Teſtibus; quin & à longo tempore inter Muſæi mei rariora aſſervavi Ovaria, in quibus Atheromata inveni pultaceâ plena materiâ, neque id modô, verùm Dentes veros, atque ex amuſſim factos, diſpoſitos autem racematim ibidem repertos figurâ dudum expreſſi in Theſaur. Anatom. 1°. ut & alium dentem humanum in Atheromate Ovarii ſtabulantem reperi, qui nùnc à capillo pendens, tenetur pede anteriore ſceleti nitidiſſimi murini in eodem meo armario.

Quam improbabilis, ne gravius apponam quid, eſt enunciatio Nabothii, qui ſtatuit Tubas Fallopii, neque virile ſemen ex Utero ad Teſtes, neque ab his in Uterum Ovula contenta deferre?

Utinam ponderaſſet Vir Egregius paulò majori cum curâ, quæ Viri Clariſſimi Graafius, Hornius, Drelincourtius, Swammerdammius, Cyprianus, Nuckius, Malpigius, tota in Brittanniis & Galliis eruditiſſima Societas, tot experimentis, Embryonum, Abortuum, Partuum, Monſtrorum, in hominibus brutiſque, obſervarunt, atque conſcripſerunt! utinam trutinaſſet ſollicitus quæ in recentioribus Academiæ Regiæ Pariſienſis monumentis habentur de Foetibus in ipſo Ovario, in omni parte Tubæ Fallopianæ, æquè ac in cavo Uteri repertis! haud crediderim ob unam, aliamve, levem ſatis ratiunculam deſerturum fuiſſe ſyſtema, cui ſtatuendo tot, tamque Egregii Viri operam navaverant; haud quaquam porrò dubito, quin Optimus opinionis hujus Auctor, prælectâ Obſervationum præmiſſarum utrâque, ceſſurus ſit veritatis viribus.

Denique video D. Naboth proferre contra vulgarem Medicorum Doctrinam, quod Tubæ Fallopianæ ſæpe circa Fimbrias ſuas laceras, ita conſtrictæ fuerint, ut coaluerint omninò. Vera quidem hæc agnoſco expertus. Sed quid inde infertur! profectò id unum, per morbos hæc contingere ſcilicet. Nunquam tamen exemplo verô conſtitit mulieres, diu poſtquam utraque Tubarum concreverat penitus, concepiſſe,

ſciant

ſciant hâc occaſione Anatomes ſtudioſi veriſſima eſſe, quæ dudum evulgavi ſcribendo: aliquoties me obſervaſſe Fimbrias Fallopianarum Tubarum in unum coaluiſſe cum Ovariis ipſis. Ut enim Anatomicorum decus, amicuſque mihi, dum fata ſinebant, integerrimus, Regnerus de Graaf, id ipſum haud tantum obſervavit, Lib. de Genital. mulier. Cap. 1. ſed & icone vivâ expreſſit Tab. xix. fig. 5. & fig. 1. literis C. F. atque Fallopius id toties viderat, ut in Inſtitut. Anatom. id fere ſemper putaret, ſed errorem correxit in Obſerv. Anatom. ita ego ipſe ſpecimina talia in Muſæo me adſervo. Quia tamen Inſignis inter Anatomicos Morgagni, poſteaquam id in Obſervationibus meis Anatomico-chirurgicis legerat, dubitavit an ſæpe fieret, nec videtur Ipſe illud unquam oculis ſpectaſſe ſuis, promptus ſum profectò, qui Eximio atque Meritiſſimo Profeſſori, ſi id modò velle, reſcivero, tranſmittam ipſe ſpecimen ritè paratum, ut conſervari queat, in quo rem ipſam contemplabitur; quum plura exempla præſto mihi ſint. Neque diffitebar interim, quum res ipſa ita ſe habeat, longè frequentius me illud fuiſſe expertum in vetulis, decrepitis, effoetis, quàm in corporibus juvenilibus.

Quæ quidem omnia, ut ad propoſitum revertar denique, id efficiunt, ut firmus credam certuſque, quod tamen tanti Viri pace dictum velim, Ovarium illud fictum Nabothianum fuiſſe modò Hydatidum inter rugas Valvuloſas Os Uteri internum obſidentes natarum congeriem. Hydatides autem hujuſmodi, ut in omni morbo lento partes quaſcumque occupant, ita viſcera præprimis infeſtare interiora obſervantur frequentiſſimè. Ego verò cenſeo Hydatidas eſſe extremitates Vaſorum ſanguiferorum, quæ priorem ſuam mutaverunt naturam, atque in vitioſam degeneraverunt fabricam. Id didici maximè ex eo, quod Placentas, in quibus nulli Lymphæ ductus inveniuntur, aliquoties ſpectaverim Uterinas, imò & inter mea aſſervem hucuſque quæ unam partem omninò in Hydatidas converſæ ſunt, aliam verò partem ſanæ, quin imò habeo alias, quarum tota fere in Hydatidas haſce permutata cernitur, quæ alii habuerunt pro falſa conceptione. Jecinora quondam inveneram, quæ etiam penes me recondita ſervo, quorum tota moles abierat penitus in Hydatides. Demonſtrare quoque poſſum in Muſæo meo Peritonæum Hydropicæ

foeminæ

foeminæ integrè converſum in Hydatidum texturam. Videre etiam mihi quondam contigit in ipſo plexu Choroide Hydatidum quam plurimas. Neque tamen uſquam frequentius reperias id genus mali, quàm in Abdomali regione; ita tamen ut longe plus, & acerbius foeminas infeſtet, quam viros. In ipſo autem corpore foeminino magis ovaria, quam alias partes, occupat. Quam mirabile eſt, licet ſit adeò frequens, videre ampullulas aquâ turgentes ab ipſo pendere tam Utero, quam ab annexis illi partibus, quæ Uniones ſanè referunt hærentes à pedunculis varietate longitudinis admodum diverſis? huc autem advertas, quæſo, animum! naſcuntur aliquando ex Hydatide parvâ utres ingentes profectò, dum exiguo ab inchoamento creſcit aſſiduo novi humoris appulſu in terribilem molis immanitatem, quâ totum abdominis cavum ad crepaturam uſque repletum viſum quandoque fuit. Malum ſanè frequentius multò, quâm creditur. Fit eâ re morbus, quem Hydropem clauſum vulgus appellat. Qui abſque undulatione eſt, uniformi, duriſſimèque tenſo tumore manifeſtatur, neque patitur prementi cedere partes, nec ſonum edit ullum oſcillante corpore. Memor equidem pulchrè ſum caſus, dum in cadavene muliebri, aperto abdomine inveni ſaccum aquâ turgidum, adeò certè magnum, ut ſeroſi liquoris copiam contineret, quam novem vulgares urnæ (quas *water-emmers* Batavi appellant) tantum capere poterant. Mirum verò, extrà membranaceum huncce ſaccum nihil in Abdomine præterea inveniebatur laticis.

Ipſe autem capax hicce ſaccus ex Hydatide expanſâ, in molem hanc vix imaginabilem increverat, interimque pro rato, quô increſcebat, pellis ejus incraſſèſcebat ſimul. Quod etiam in omni ferè ſimili tumore fieri ſolet. Quid enim? in Ganglione, Atheromate, Meliceride, Talpâ, aliiſque id genus Tumoribus, quæ in principio tenues erant pelliculæ, ubi multum increvit Tumor, inſtar craſſioris, lentique corii ſpiſſantur. Ipſa quoque Veſica urinaria diu à magno extenſa calculo ſe ipſâ multis vicibus craſſior reddi toties conſpicitur; quod qui ignorant, infeliciſſimè ſæpe hâc de cauſâ in Lithotomiâ errant Artifices.

Omnia nunc hæc obſervata nos docent, haudquaquam abſonum eſſe, ſi dixero, ut jam ante, Hydatides haſce circa Uteri

Uteri internum Os in cavo ejuſdem ſæpe natas mirabilia quam plurima efficere.

Manum ergô ſubducerem de tabulâ ; niſi unum alterumve adhuc Viro Celebri memoratum vellem : diſſecuiſſe me ſcilicet ante quadraginta & ſex abhinc annos in demonſtratione publica Cadaver mulieris , atque inveniſſe in cavitate Uteri ejuſdem Embryonem, qui corpore ſuo toto æquabat Hordei mundati granum , ſimulque quam clariſſimè deprehendiſſe in ipſo Ovario cavitatem quandam hærere, quæ manifeſtò habebat Ciceris magnitudinem, cujus concava facies ſanguinolenta ſpectabatur atque rugoſa, planè eodem apparatu, quo concava Uteri ſuperficies ilicò à partu ſemper videtur. Forte quoque fidem receptæ aſſerit ſententiæ pulchri exempli ſpeculatio; etenim Uterum muliebrem conditum habeo , cujus Ovarium multa continebat Ova , ex quibus crepantibus , ſectiſve, exſiliit Lymphaticus humor, verum inter plurima horum unum ſpectatur Ovario adhuc adhæreſcens interim tamen imprægnatum foecundatione genitali ut Tibi cernere datur contemplanti annexam hic figuram. Ad Te ſe convertit mea ſcriptura Clariſſime Etmullere , qui occaſionem feciſti huic diſſertationi , quam locupletiſſimo augmento amplificare datum eſſet, niſi actum non agendum ſcirem.

III.

De Glandulis Cutis humanæ , atque de Papillis nervoſis.

AGite jam, experiamur quid ſenſus de hiſce doceat ? utraſque Cuti adeſſe aſſeruere Steno , Swammerdam, Malpigius , magna illa & clara in Anatome lumina. Utque fieri natum , audaciâ aſſerendi hoſce Auctores multum adhuc ſuperaverunt cæteri, licet minus inſtructi fuerint experimentorum ſupellectile, ſed fœcundiores figmentis. Vidi ita quondam Iconibus has ita delineatas , ut obſtupuerim merito ad infrænatam adeò licentiam fingendo, ſpecta Tabulas, quibus Celeberrimus Prof. Bidlous haſce depictas evulgavit in magno ſuo opere Anatomico , confer deinde accuratam rei ipſius

considerationem, ut videas quam ſibi indulgeant ſæpe Auctores, quantâque ſit circumſpectione opus, antequam tuto iis fidat Philoſophus. Fateor interim poſt tot molimina nunquam Glandulas haſce detegere me ita valuiſſe, ut eas deſcribere poſſem, imò ne videre quidem licuit. Devinctum itaque me profiteor Illi, qui eas ibidem exiſtentes oculis exhibuerit meis. Interea loci unicuique ſpectatori harum deliciarum idoneo demonſtrare jam poſſum, & quidem jam tantum, Organum nervoſum cutaneum tactui exercendo proprium dicatum. Quum enim haud ita dudum Vaſa ſanguifera in binis Cruribus humanis materiâ meâ replerem in alios uſus, aliudque proſequere eo ipſo propoſitum, bonâ fortunâ & auſpicatò, evenit, ut ita replerentur ambo, ut undique penitus ruberent præ inenumerabili Vaſculorum multitudine. Hoc ipſum quum lætabundis perluſtrarem oculis, ilicò liquidò advertebam toto Cutis tractu plurima loca eſſe albicantia, turgidula tamen, atque in obtuſum elevata apicem, denique Pilis enatis originem clarè præbentia: Quæ contemplatus facilè cenſui Nervoſas haſce extra minima Vaſa repleta Papillas eſſe habendas. Facit imprimis eò mira ſimul obſervatio, dum toto Cruris, Pediſque ambitu evidenter, ubique cernerentur, neque tamen ulla inveniretur in convexâ parte Pedis, quam dorſum ejus vocant vulgò. Quid inde? an tactui minus eſt apta nata hæcce pars? omnino. experire, & invenies. An ibidem igitur nullæ adſunt? id haud dixero. Forte minores, aut profundius ſitæ, minus apparent. Fateri tamen cogor, me ipſum olim, & ſæpe, crediſiſſe non modò, ſed & ſcriptis aſſeruiſſe Glandulas haſce cutaneas adeſſe. Sed magis id egi præceps, & abreptus auctoritate omnium fere Anatomicorum, quam veris experimentorum documentis. Scire tamen eſt, inter cuncta argumenta, nullum plauſibilius eſſe, quod Glandulas haſce doceat adeſſe, quam mira illa in morbis tubercula, quæ toties ſub Cuticulâ ex ipſe ſe Cute elevant, atque protuberant.

Ipſe utique in armario meo plura talia ſpectanda ſervo. Verum, ubi cum curâ hæc examinavi, putavi Glandulas non eſſe, ſed Epidermidis quaſdam elevationes.

Neque alienum me fateor à ſententiâ, quam Amicus meus Clariſſimus Hermannus Boerhave, Botanices, Medicinæ,

&

& Collegii Practici Professor publicus in Academiâ Lugduno Batavâ ore, & literis, mihi explicuit.

Ille scilicet reperit sub Epidermide in ipsâ Cute, aut quandoque infrâ ipsam, hærere parva quædam receptacula, rotundula, ambitu tenuis membranulæ confecta. Hæc quidem superiori, quâ Epidermidem spectant, parte aperta observat ita, ut angustato tamen orificio conniveant, neque facilè nimis contentum humorem eructent. Vidit quoque evidenter Epidermidem ipsam pertusam ibi, ubi hæc folliculorum emissaria adsunt, ut ex specu cavo cum folliculo cavo in orificia eorum angusta, ex his per apertam super eâ Epidermidem iter sit quandoque patulum. Membrana constituens Vascula hæc undique pertunditur per extremas fistulas adferentes humorem blandè pinguem, dum recens omninò huc allabitur, est enim tunc tenuis, limpidus, inodorus, insipidus. Ubi verò receptus hic loci quâcunque inertiâ diutius hæret, exhalante ejus parte liquidissimâ inspissatur, tenax redditur, utque oleis ferè proprium ceræ tenacis indolem adipiscitur, stagnat, vix perspirat, augetur, tubercula creat, & morborum cutaneorum frequentissimam, licet prætervisam, causam præbet. Putat autem humorem hunc unctuosum, in sanitate incolumi, emolliendis, laxandis, à rigiditate & ariditate præservandis, in flexilitate requisitâ conservandis extremis inservire; defectu verò ejusdem diros excitare morbos. Hunc esse asserit oleosum liquorem, quem recentissimis inventis oculis spectabilem reddit Leeuwenhoekius, ut ipsi mihi per comitatem ejus insignem videre licuit. Hunc esse eundem, quo inuncta cernitur largissimè facies sanorum, simul ac blando ad saturitatem somno refecti splendentem quasi ex inunctione olei vultum exhibent

Hanc ipsam pinguedinem Capillos inungere, juxta eosdem defluere, atque flexilitatem iisdem conciliare unctuosam, ne ariditate findantur, qui aliter unus est inter morbos capillorum. Deprehendi imprimis hæc organa iis corporis locis, ubi partes magis exponuntur aëri, sibi mutuò magis contiguæ sunt, aut attritu quodam maximè agitantur. Unde ad Palpebras, Faciem, nasum, axillas, inguina, præputium, nates, pedum inferiora, imprimis apparent. Quando liquor hic spissatur facit illas exiguas papillas albas, quæ glandes valde parvas referunt,

ferunt, in facie frequentes, inprimis in naso: hæc pressæ fortiter eructant lentam materiem, albam, ceraceam. Si folliculi magis replentur fiunt tubercula parva, quæ partes contiguas leniter inflammando, rubedinem, pruritum, pustulas faciunt varii coloris, adspectus ingrati.. Quando deinde turgent magis, crassamentum incipit per meatum folliculi usque ad superficiem Epidermidis per meatum illius exire, & quâ parte aërem experitur cærulescere, vel nigrescere, in apice; si tum fortiter premitur intra binos oppositos digitos, tum ex ampullato receptaculi ventre lenta materies per angustatum collum pressa, in ipso hoc transitu formatur in cylindrum contortum, qui apice nigro, longo, albo, intorto, corpore, tam exquisitè vermiculum refert, ut Medici pariter & idiotæ decepti hâc imagine putent se vermes cutaneas oculis vidisse.

Verum quando magis increscens magisque, turget aggesta materies, tum Atheromati, Meliceridi originem dat veram & unicam, prout materies pulti, vel cerato melli magis assimulatur. Quin etiam, quando tubera talia maligna evadunt Lepram, & Cancrum cutis nec non Elephantiasin, excitari autumat. Atque huc usque animi sui sententiam super his mihi explicatam paucis dedit, poscentique evulgare hâc occasione concessit: posset verò eam locupletissimis rerum documentis amplificare, atque hinc docere veriorem methodum affectus cutaneos curandi. Neque ego ipse hisce magis investigandis deëro: interim tamen nemo corpora hæc potius Glandulas, quam receptacula humoris pinguis vocabit. Tu interim vides, mi Lector, haud ita insulsum me esse, ut esse negem, quidquid propriis non usurpo oculis.

Absit talis à me vanitas? Id assero verus, mihi nondum visas esse, ideoquè devinctissimum me fore illi, qui luculenter easdem indicaverit. Neque est quod putet quis sudoris excretionem absolvi per subcutaneas Glandulas, licet plerique ita assentiantur præeunti Excellentissimo Anatomicorum Marcello Malpigio, nihil minus: nam ultimæ Arteriolarum extremitates, quæ tomentosæ Gossypii tenuitatem plurimum exsuperant, canales sunt ipsi, quibus sudoris transmittitur materies. Eædem autem fistulæ exhalant etiam specie invisibilis fumi emeritos humores ex corpore & superfluos. En verò

ex-

expanſum mihi campum hîc latiſſimum exſpatiando per varias Aliorum ſuper his, quæ modò expoſui, ſententias. ſed abriperent me hæc â propoſito meo, ut ſcilicet manifeſtos errores, quos in Anatomicis Ipſe commiſerim, vel alii, abſque ullo odio, ſolo veri amore, exponam.

I V.

De Glandulis aliarum partium membranoſarum.

INteriora Cerebri cava, Ventriculos vocant Magiſtri, Pleuræ ambitum interiorem, Pericardium, Peritonæi cavitatem, Tunicamque Teſtium vaginalem dictam, ſemper madere, lubricari, vaporoſo humore allui, omnes norunt. Neque minus evidens habetur laticem hunc in cava illa pulſum liberè ſurſum inde emanare retrogrediendo. An verò opus illud efficeretur Stenonianis, & Malpigianis Glandulis, quas egregii hi viri ponunt hos in uſus membranas illas ubique obſidere? diu dubitavi. Verum, poſtquam arte ſingulari uſus detexi nunquam ſatis admirandam Arteriolarum extremarum tenuitatem, facilè perſpexi ad ſcopum hunc nec opus eſſe Glandulis, imò verò neque eaſdem ibidem reperiri. Fatetur id ſanè magnus Malpigius aſſerendo Glandulas haſce in ſtatu ſano conſpectas haud fuiſſe, ſed in morbis, ubi dilatatæ ſunt, & auctæ, demum conſpicuas fieri. Fateor in hoc argumentandi genere ſpeciem ſubeſſe perſuaſionis. Sed tamen putem corpuſcula, quæ apparent in membranis dictis, non eſſe, nec fuiſſe, Glandulas. Contrà verò clarum mihi quidem videtur, extremitates Arteriarum obſtructas abire in tumores præter naturales, mutatâ penitus nativâ formâ. Nonne Aneuriſma, Varix, Phlyctena, atque alii ſimiles morbi, exempla clara exhibent? qui itaque aſſerit Glandulas eſſe ibidem locorum, in ſanitate demonſtret oportet: id enim Anatomici eſt, de non exploratis ſilere potius, quam luxurioſè excogitare.

V.

Rursum de Glandulis aliarum partium, & de Papillis tactus quam plurima.

QUo magis sedulò, & diu perscrutor corpuscula, quæ in corpore nostro ab Anatomicis Glandulæ appellari solent, eò magis certus fio, Glandulas haud esse, quæ vulgato sermone ubique pro talibus recenseri solent. Neque ullo modo video, corpuscula, quæ sita sunt in aversâ parte coronæ Glandis Penis virilis, Glandulas esse; licet subtilissimus Morgagni cum aliis pro Glandulis agnoverit in adversariis. Mihi interim, salvâ Viri Egregii auctoritate, apparent istæ eminentiæ habendæ esse pro Papillis Nervosis ultra superficiem in limbo coronæ Glandis assurgentibus, quæ, ubi orgasmo venereo tensæ, atque molli frictu pressæ sunt, summam in hoc opere delectationem excitant. Verùm quoties tabo virulento impuri scorti inquinantur, foedo sanè spectaculo intumescunt, atque deglubente acrimoniâ concepti veneni tenuem, quâ tegebantur pelliculam, nudatæ atque erosæ atrocitatem intolerabilis doloris sævissimam experiuntur: quod summo est argumento Nervorum magis, quam Glandium, naturæ affines esse. Novi equidem Pilis hisce locis Papillas carere; sed neque id in pulposo digitorum apice fit, ut etiam non in volâ manus aut pedis plantâ, quibus tamen locis omnia Papillarum plena. Notavi jam dudum extrema Vasorum sanguiferorum singulis fere plagis corporis quam maximè differre in structurâ, quâ constant. Verùm etiam didici deinde id ipsum quoque in Nervorum obtinere extremis: alias quippe in superficie interiori Palpebrarum deprehendi, rursus in Papillis Mammarum mirè differentes eas, quæ in eminentiori harum parte adsunt; in Linguâ autem mirificè iterum diversas ab iis omnibus, dum & in Cute locatæ iterum longè recedant à specie, quâ præcedentes prodeunt. Observavi namque quibusdam locis corporis tantâ has copiâ haberi, tanquam propinquâ necti vicinitate, atque concinno adeò disponi ordine, ut inter illas spatii vix aliquid intersit, imò ut & extra superficiem

ficiem Cutis emineant, ut jamjam in toto obſervavi Pene, unde tantæ voluptatis capax, tantoque obnoxia dolori, pars hæc deprehenditur. Illæ autem, quæ profundius immerſæ ſunt Cuti, videntur inſervire huic propoſito, ut baſin præbeant naſcituris Pilis; atque hæ quidem ipſæ numero habentur longè pauciores, neque etiam in conſpectum ſe produnt oculis noſtris, niſi prius piloſæ alicujus partis Vaſcula cuncta materiâ meâ rubrâ omninò repleta ſint, ita ut nullus ramulus illorum abſque hacce cerâ ſit. Id verò jam pridem modò reperi, atque præſtiti in Crure humano, quod coram oſtendi Viro in Medicis & Botanicis incomparabili Boerhaavio. Etenim id mirabile, in hâc præparatione omnia extrema Vaſcula exceperunt hanc materiem, atque rubeſcunt, ſolæ autem illæ Papillæ, ex quibus Pili naſcuntur intactæ remanſerunt, atque ſingulari ſuo colore nativo albo quam diſtinctiſſimè ſe interſtinguunt ab omnibus vicinis ruberrimiſque partibus. Quid verò ſentiendum ſit de Papillis his in Pene, Linguâ, Palpebris, aliiſque partibus poſtea dicam, quum in hiſce inveſtigandis omne locem ſubſicivum tempus.

VI.

De Corde.

JUre ſibi proprio Cor principatum inter cætera viſcera ſibi vindicare omnes fere autumant; id omninò certum habetur, multa in fabricâ ejuſdem necdum ſatis extricata proſtare; meretur itaque ex hâc excellentiâ ſimulque obſcuriore ſtructurâ, & proprietatibus aliqua de ipſo notari. Haud ita bene Anatomici ſitum illius, atque naturalem locum Nobis deſcripſerunt. Licet enim in Thorace locatum illud univerſi aſſerant, quem tamen ibi obtineat ſitum, id verò haud ita verò depingunt. Godefridus Bidlo in magno opere Anatomico ita expreſſit, ac ſi penderet, apice coni Diaphragma, baſi verò Jugulum ſpectante. Id animalibus, quæ natura prona finxit, commune, nunquam in corpore humano. Scilicet in eo Cor Diaphragmati ita incumbit, ut illa ejus pars, quâ id attingit, quaſi incumbentis ſuo pondere compreſſa eſſet, quod nuſquam in quadrupedibus pronis obtinet.

Con-

Contra verò in hisce coni speciem figura Cordis æmulatur, quod tamen Cordi humano haud ita verè adscribere fas sit: quum forma hujus multum inde recedat, utpote curtius, atque longè compressius. Princeps inter auctores Andreas Vesalius ita hæc excudenda ut in tabulis suis curavit, ut res ipsa in homine vivente se habet. Si autem te ceperit desiderium cognoscendæ structuræ Cordis, adeas, nec pigebit, quæ, lumen clarum artis, Steno expedivit. Quum enim ante Eum substantiam visceris hujus existimarent Parenchymate quodam confici, industrià accuratissimæ indaginis detexit veram Musculi naturam ibidem adesse; demonstravit autem id ipsum adeò evidenter, ut Hippocratis sententiam firmans Musculorum quidem artificiosissimum pronunciaverit: utique finem habet ubi initium, utrumque ad basin assertum deinde fuerat omnibus receptum, omnem omninò Sanguinem, qui per Coronarias Arterias fuerat ipsi Cordi datus, nullâ guttulâ exceptâ, per solam Coronariam Venam Venæ Cavæ reddi, imò & illum, qui lege circulationis ab utrâque Cordis Auriculâ redibat, unicâ etiam hâcce reverti viâ. Verum ego postea clarè detexi, atque demonstravi publico, ramos quosdam Venosos ita in Auriculas patere, ut partem Venosi sanguinis exceptum ab Arteriis directo itinere instillarent Auriculæ dextræ, nunquam attactâ Venâ Cavâ, ejusve magno sinu. Sed neque novum minus fuit inventum Clarissimi Vieussens, posteaque Thebesius Eruditissimus, quum invenerant ex ipsâ Cordis substantiâ Venulas aliquas oriri, quæ sanguinem Cordis ab Arteriæ Coronariæ ramis suppeditatum patulis orificiis infunderent ipsi Cordis cavo, absque ullo in sinu Cavæ, Auriculæve cavo, diverticulo. Id ipsum sæpe numero etiam demonstravi. Ipseque Egregius Thebesius satis apertè fatetur, dum dicit, hoc Ruyschius videtur omninò olfecisse. Verum si quem cupido trahit spectandi Vasorum Cordis sanguiferorum decursum, mirabilemque texturam, me visat, exhibebo libens non modò Arterias, quæ per exteriorem Cordis superficiem se expandunt, quantoque illæ numero se exhibeant, sed & eas, quæ per interiorem ejusdem plagam distribuuntur. Aliquot elapsi sunt jam anni, quando impensè lætabar, visâ mihi exili Arteriolâ, quæ interiorem occupabat Cordis superficiem: erat quippe novi quid, quo reperto delectamur omnes.

Jam verò, poſtquam magis hanc artem exercui, magiſque demonſtro cuilibet avido harum rerum ſpectabilem interiorem Cordis cavitatem tot ornatam vaſculis ceraceâ repletis materiâ, ut tota ejuſdem fabrica merè contexta appareat ex ſanguiferis ubique fiſtulis.

Id verò longè adhuc pulchrius eſt, quod Lacerti carnei, horumque tendines ipſi præ multitudine vaſorum toti rubeſcant: imò verò, quod minus forte ſuſpicari quis vellet, ipſæ illæ Valvulæ, quas dirigendo ſanguinis per Cor itineri ſagaciſſima natura dicavit, eâdem hâc arte pulchrâ vaſculorum diſtentorum hâcce materiâ ſpecie ſplendent, fulgentque.

Obſerves autem, Clariſſime Lector, me ita injectu materiæ hujus ceraceæ repleviſſe Cordis vaſa, ut, ubi illa pervenit ad extremitates omnium ultimas, tomento, aranearumque filamentis, tenuiores, vaſculis egreſſa quaſi effundatur, atque roris inſtar ſe expandat ſuper molliuſculas carneæ Cordis ſubſtantiæ fibras, eaſque rubicundiſſimo ſanguinis colore tingat. Certuſque crediderim id negotii eodem planè modo ita in vivo perfici homine, ut arte meâ in cadavere efficio: ſi enim ſanguis ſuis ubique vaſis coërcitus, rectoque ex Arteriis in Venas itinere transfunderetur, abſque ullâ ſui effuſione, non poſſet tum nutrimentum partibus corporis noſtri adferre. Denique in hiſce, quæ ita præparavi, Cordibus humanis, oculis liquidò objicere queo, Vaſa ſanguinis, quæ tranſeunt per ipſa vaſa ſanguinea alia, ita ut & hæc ipſa per priora nutriri queant: quin etiam diverſas directiones, quibus diſtincta hæc vaſa porriguntur, dum per interiorem, exterioremque Cordis ſuperficiem tranſeunt.

VII.

De Vomitu inſolito.

ANimalia quam plurima naſci, vivere, vegere, generare rurſus prolem, inter alia quædam viventia animantia à ſeculis prioribus jam obſervatum fuit; dum interim ſapientiſſimi Philoſophorum vix audeant de modo oriundi certi quid proponere vel hodie. Neque eſt, ut quis putet ſolos Vermes,

Lumbricosve, intra homines gigni: vix credas quot species diversas casus quandoque obtulerit, vel sedula indagatio invenerit. Cupisne cognoscere, adeas, nec poenitebit laboris, quæ Diaria Eruditorum Gallica, Acta Philosophica Britannica, Lipsiensia Commentaria, Academiæ Leopoldinæ Ephimerides, exhibent, legas Diligentissimum observatorum collectorum Schenkium.

Vah quam mira reperies, quam incredibilia spectabis! dignissima interim est, & hæc historiæ naturalis pars, quæ excolatur, perficiaturque. Ut symbolam dem, revoco huc, rarissimum sanè animal, quod jam in Thesauro meo Anatomico IV. icone ad vivum ductâ expressi. Ad quadrupedum pertinet genus ob numerum pedum, caudamque gerit, imò caput, & os, maximè autem Umbilicalis Funiculus ei cohærens raritatem rei augent præ cæteris; integrum sic condivi, ut in plurimos durare annos porrò queat, atque spectari ab iis, quos trahit voluptas talis contemplationis. Aliud interim planè jam demum oblatum mihi possideo, quod certè limacem satis scitè refert: nonne oculi bini, forma, & magnitudo, ejusdem id docent? ut judicare queas ipse, en, sic Tibi affero, ut peritus pictor naturam ipsam ejus figurâ exhibuit. Illud verò ipsum puella quatuordecim nata annos, una cum copioso evomuit cruore hisce ipsis diebus. Vegetum quum adhuc esset dono mihi dedit puellæ Parens, simulque adseveravit, aliquo illud â tempore vomitus supervixisse spatio, veroque aliquandiu motu semet exercuisse.

Id autem facilè credes imprimis esse commemorandum, quod in corpore humano Vermes generentur tam diversâ formâ discrepantes inter se, ita tamen, differentes ab omnibus aliis in naturâ rerum unquam repertis, ut nusquam iis similem illum conspicere detur extra corpus hominis, interim horum nonnulli in plurimarum exporriguntur ulnarum longitudinem. Hos igitur natos fuisse in eodem corpore valdè proclive est cogitare. Neque nimis probabilis videri posset forte sententia Eorum, qui ex deglutitis talium animantium ovulis productos fuisse putant, de quibus sermo fuit, vermes.

Ille interim, quem rejectum à puellâ modò descripsi, prodiit demum ex illâ, postquam longo temporis spatio fuerat valetudinaria, semper de gravitate Ventriculi conquesta prius, nunquam sanitate fruens perfectâ. Et

Et equidem verum credulitate multorum absurdiſſima quæque pro veris obtruſa ſæpenumerò haberi & ficta, ſed tamen pariter certâ fide conſtat prodigiis quam ſimillima quotidie obſervari, inter quæ & animaculum illud recenſendum exiſtimo, quod colore & albo & nigro variegatum vitali motu ſe cognoſcendum præbuit.

Magis adhuc admirationem excitat contemplatio illius animalis in homine geniti, quod in Theſauro Anatom. IX. delineatum in meo Gazophylacio ſpectandum proſtat: quia præditum eſt Funiculo ſimili ac eſt Umbilicalis, quin etiam latuerat in quodam corpore non admodum diſſimili à naturâ Atheromatis, quod vice Placentæ fungi videbatur, inſpectio veritatem rei docet, atque teſtimonia ibidem annexa confirmant.

Neque interim ſentiendum erit, animal illud, de quo ut prius dixeram, à puellâ deglutitum intraviſſe in corpus, ut forte quis arbitraretur: erat enim vivens atque vegetum, neque reptatu inſtar limacis ſe movebat, ſed conatu ſurſum, deorſumque, exercito: evomuerat etiam cruorem prius atque ſimul, præterea adverſâ dudum cum valetudine fuerat conflictata. Neque videtur vivens in Ventriculo permanere potuiſſe, ſed dudum mortuum, ut in pleriſque advertimus animalculis, piſciculiſve, qui, vivi ubi deglutiuntur, brevi moriuntur poſtea in hoſpitio vitæ ſuſtinendæ inepto.

Cernò quidem, objici hic poſſe dogma hodie cunctis inconcuſſum habitum, de ortu omnium animalium ex ovo: verum hoc tempore id non attingo, nimis enim à meo me averteret propoſito. Tu, quiſquis hæc amas utiliſſimum tractatum perlege, quem de Vermibus conſcriptum nobis dedit Expertiſſimus D^r. Nicolaus Andrii gallico ſermone. Invenies ibi Pag. 19. Sententiam Viri eſſe, Vermes morbum eſſe corpori noſtro congenitum, ipſaque, unde tandem prodeunt Vermes, Ova in nobis generari ſimul cum reliquis corporis noſtri partibus, quæ tandem præfinito tempore fota excludant ſuos foetus ita, ut aliæ corporis partes humores producunt quoſdam ante non apparentes, aut & partes quaſdam ſolidas. Ego etenim opinioni huic meum facilè apponerem calculum, quia hactenus nullam invenio, quæ ita ſit ipſi veritati conſentanea. Quod ſi probabilem magis quis norit, rogandus erit, eam, ut communicare velit.

VIII.

De Monſtris.

UT prodigioſa eſt naturæ foetura in gignendis animalculis tam variis, ita quoque varia ſæpenumero deprehenditur in mutandâ partium fabricâ, dum abire videtur à fine ſuo, quem ipſa ſibi præſcripſiſſe viſa fuit.

Inter illa primo quidem loco ordinandos puto tres diverſos foetus humanos, qui nati ſunt ſine Cerebro, neque ullâ gaudent cavitate in Capite penitus Oſſeo. Horum ego binos in ſceleta conſtruxi (tertium autem in liquore meo balſamico conſervo integrum) ita, ut Nobiliſſimus Kerkringius in ſuâ eum Oſteogeniâ Pag. 59. icone exactè ad vivum depinxit.

II°. Deinde ſatis & mirabile eſt, hiſce adſtare ſceleton, cujus dextra manus atque pes dexter, digitis numeroſioribus more naturæ conſueto donantur: ſiniſtri verò lateris manus atque pes iiſdem abundant quoque, etenim dextra manus ſeptem digitos, pes dexter octo poſſidet; ſex habet ſiniſtra cum duabus appendiculis, novem integris ſuperbit digitis pes lævus. Vid. Pag. 55. Oſteogeniæ Kerkringii, qui & ejus picturam verè dedit, itaque

Eſt modus in rebus, nec ſemper copia diſat:
Prodiga naturæ dona vel ipſa nocent.

III°. Foetum etiam humanum cum binis natum capitibus inter mea repoſita conſervo. emi illum, ſed dolui, quod qui primi eum poſſiderant minus periti eorum, quæ ad conſervanda hujuſmodi rara requiruntur, male eundem condiverint, unde durus jam & omninò niger apparet.

IV°. In ove duos deprehenſos Lienes, vario ſitos loco, oſtendo conditos.

V°. In eodem animali quondam Hepar inventum eſt, in quo quinque proſtabant Veſiculæ fellis. Examinavi oblatum, atque repudiavi tum, quum enormis pretii exactione deterrerer.

VI°.

VI°. Clarissimus Johannes Jacobus Rau, Professor in Academiâ Lugduno-batavâ Celeberrimus in Osteologicis, Myologiâ, & Lithotomiâ versatissimus, quondam demonstravit nobis Arteriam ex arcuato flexu Aortæ oriundam; quem postea & ipse casum reperi, atque adhuc unicuique exhibere videndum possum.

VII°. Frequentissimè maximâ cum diligentiâ perscrutanti mirabilem membri masculi fabricam, contigit semel mihi invenire duo diversa, satis fortia involucra, totum corpus Penis humani ambientia atque coërcentia. Illud ego ipsum descripsi in Thesauro Anatom. tanquam consuetum naturæ, sed quum de industriâ in plurimis perlustratis postea non ita invenerim, petit veritatis sincerus amor, ut jam moneam plerunque unum modò tale integumentum, rarissimè duplex, adesse.

VIII°. Binos foetus humanos à multis jam annis asservo in balsamo, qui per abdomen inter se concreverunt.

IX°. Suillos etiam binos in Uterino hospitio concretos possideo.

X°. Quin & alium, fere bimestrem habeo foetum humanum, cujus tam superiores, quam inferiores artus, mirè tortuosi conspiciuntur.

XI°. In alio itidem bimestri foetu Labium superius-fissum miraris.

XII°. Sed horrebis fere, si videris alium in musæo meo foetum humanum, cui supra Nasum appendicula est adnata instar Colis masculi.

XIII°. Ovis autem Caput-exhibeo conditum, cui os deest, dum Oculi situm perversum obtinent.

XIV°. Sed vitulum Capite privatum toto, dum una modò Auricula supra Truncum, loco Capitis promineret.

XV°. Multâ sedulitate perscrutabar sæpe oves quamplurimas, quibus dederat natura Pedes ultra consuetum numerum, eminentes ex nucha. Nihil verò in omnibus his magis mihi visum mirabile, quam pedes hi omni semper essent Musculo destituti, illorum verò deficientium vice pinguedine erant obsiti, quam plurimâ.

XVI°. In alio mei Armarii angulo specto portionem Placentæ Uterinæ humanæ instructam suo Umbilicali fune; sed, mirum!

rum! pendet ab eâ foetus humani crus, cum Pede extremo, tribusque digitis.

XVII°. Plurimos etiam ibidem adspicio foetus, humanos, quorum Genitalia mirifice deformia, ut & quibus hoc vel illud abest membrum aut superest.

XVIII°. Interim tam varios perscrutatus toties nunquam inveni Hermaphroditum verum: tamen plurimos fabulosa quæque de eo referre ubique experior. Quoscumque de hoc genere explorare mihi contigit, deprehendi Pseudo-hermaphroditos appellandos, semper enim in his Clitoridis caput, extra pudenda propendens, mentiebatur Glandem virilis membri, id verò quoties & in brutis adverti? certè dudum ex Genitalibus ovinis exemplum exhibui tale in Thesauro Anatom.

IX.

De raro Renum vitio.

RENES mirè variatâ figurâ conspiciuntur ab iis, qui attento lustrant oculo animalium diversorum corpora; rem cum fide descripserunt plurimi, quos inter in Zoötomia peritissimi eminent *Severinus* & *Duvernejus*, ille in Zoötomiâ suâ, hic in descriptione Anatomica brutorum. Boves, Ursi, Glires, Erinacei, Testudines, Aves, Renes possident superficie inæquali constructos, ut Malpighius in Tractatu de Renibus dudum accuratione illi propriâ optimè docuit, idemque in posthumis evidentius probavit. Neque ignorarunt Veteres idem illud inveniri etiam in Renibus humanorum foetuum, quibus semper Renes ita fabrefactos observaverunt. Sed in adulto hominis corpore semper fere sunt politâ superficie, æquabili, & glabrâ. Attamen in his quoque interdum, licet ætatis jam adeptis apicem, talis inæqualis, atque ex variis quasi partibus coalescens, Renum facies videtur. Vid. Malpigh. in posthum. pag. 35. Epistol. ad Spon. 1. memorabile autem est id, quod bis jam mihi fas fuit observare: scilicet Renes adultorum, ubi facti sunt ut in foetibus, non modò exhibere ludentis quasi naturæ errorem, imò verò morbos excitare quam

atro-

atrocissimos, atque post cruciatus sævos tandem & lethales. Primum rei autem mihi inauditæ exemplum dedit matura Virgo, quæ in Amstelodamensi degebat Orphanotrophio. Misera hæc à longo jam tempore exquisitis adeò, & intolerabilibus torquebatur doloribus circa regionem Renum, ut ineffabile sit. Accedebant ad accessiones crudelissimorum paroxysmorum mictus sanguinei sæpe redeuntes. Offerebatur quidem in levamen, quid ars invenire poterat consilii & remedii. Sed proderat nihil! Igitur omni destituta ope, penitusque confecta excrutiationibus in solâ morte lenimen reperit, avidoque causæ mihi cadaver inspiciendum exhibuit. Quid verò hic exspectares mi Lector? credo id ipsum, quod nos omnes. lapidem scilicet in Renibus asperum atque hispidum. Nos verò inciso cadavere hujus nihil, ne arenulas quidem, invenimus: sed erat huic utriusque Renis superficies inæqualis omninò, & repræsentabat faciem ex multis particulis durioribus coagmentatum. Postea, quum semper mecum mirari casum hunc pergeret animus, alium novi Virum adultum, luctabatur miserrimus hic cum dolore lumbari intolerabili, sæpenumerò redeunte: semperque acutius infestante, unâ cum copiosissimi sanguinis mictu. Medici ad arduum casum implorabantur plurimi, omnes hi tractare morbum ut à calculo Renes obsidente aspero, omnes sic censere, hos inter & ego ipse fui cum filio meo. Neque juverunt interim ægrum omnia, quæ Medicorum ex præscripto promptus hausit, remedia. Sed pari fato victus moritur. Inspeximus simul cadaver, atque invenimus exquisitè eandem Renum structuram, ut in illâ puellâ, sine calculo ullo vel sabulo. Genuino hoc miserandi morbi exemplo didici calamitosam humani generis conditionem, causasque malorum imperscrutabiles sæpe & omninò insanabiles, licet cognoscerentur. Quæ verò in hâc re sit causa symptomatum Physica, Tu inquire, Medice! forte reperies, licet lateat, neque Te forsitan medendi fugiet methodus, si modò miri accidentis ratio Te non fefellerit. Felix, si inveneris! Laudandus, si inquisiveris!

X.

X.

De pulchrâ curatione morbi Oesophagici semper pro incurabili habita.

INter omnes corporis partes, quæ infestantur morbis difficillimæ curationis, haud infimum locum occupant, imò familiam ducunt illæ, per quas necessaria corpori ingeruntur, aut superflua foras eliminantur. Inter illas ad incudem revocabo Oesophagi affectum, quo deglutitio depravatur, & tandem non raro aboletur, ita ut in tali statu moriendum sit ægro. Deglutitio frequentissimè quidem impeditur propter Tonsillas inflammatas, & tumefactas; enim verò de hoc affectu hic non loquor, qui curatu facilis, neque etiam de Angina, multò minus, de rebus deglutitis, puta aciculis &c. quibus adde Atoniam vel Paralysin fibrarum Musculosarum Oesophagi, sed verò de Oesophagi angustatione profundius sitâ, forsan à tumore quodam, vel contractione orta, cujus discretio facilis est à cæteris supradictis, nam spongiâ balænæ affixâ, oleoque saturatâ, introductionem in Stomachum prorsus impediet: si autem affectus consistat in Paralysi fibrarum musculosarum Oesophagi, spongia facile admittetur, à tumore in vel à latere Gulæ suborto, illud digitis extrinsecus sentiri, & explorari potest. Præterea in Angina affectus citò oritur, & brevi cursum absolvit, respirandi difficultas summa, febris, lingua sicca in propatulo sunt, & si paucis post horis non curantur, & morbus remediis sit superior; homines subito è medio tolluntur.

Ut de hâc parte corporis pauca hæc inter mea animadversaria inserere voluerim, occasionem mihi dedit Vir Amplissimus, & in arte Medicâ, & Chirurgicâ Expertissimus D. Johannes Mennes, Physicus & Consul Civitatis Hulsti, qui me in consilium vocavit super hâc re, & quid faciendum in hoc affectu, an ptialismus instituendus esset, nec ne? cum autem calculum apposuissem, nec alienus essem ab hoc auxilio tentando convenit quoque Industrissimum, & in Arte Medicâ Versatissimum Professorem Boerhaavium, & alios, quibus in consilium vocatis, instituit curam, felicissimo cum successu; ita-

itaque ab Illo petii, ut mihi communicare vellet, quid singulis diebus exhibuerat, quidque de die in diem observaverat, id quod fecit, & hoc L. B. in commune bonum communicare volui, vide sis relationem integram, & sinceram, ita se habet ut Ipse ad me conscriptam dedit, ne verbulo mutato.

Clarissime Vir, Decus Batavorum in Anatomicis Excellentissimum.

FAvente summo Numinis Flamine, multa ex alto Democratis puteo eruta sunt abscondita, tum rariora, tum inaudita, in quibus eruendis indefessus sexagenarius tuus labor, benedictâ manu, palmam omnibus, Clarissime Vir, me judice, in palæstrâ hujus studii militantibus præripuit laureatam; Quo per omnes Germaniæ, Italiæque oras, laurea indefessi & exantlati laboris ac perennis encomii suspensa est, quo omnes è Galliâ advenæ, quo ex Angliâ novitatis cupidi, quasi ad aram vestræ scientiæ, à die in diem catervatim, summâ cum admiratione sollicitantur. Quo novitatis ac desiderii pruritu, diu anxiè correptus, occasio ad scopum monstravit viam, cùm literis repetitis vocarer, desiderio flagranti, à Domino quodam Groningæ Thesaurario, ut manus medelasque adhiberem statui ejus morbifico deplorato; Casus positivus morbi cum videretur mihi rarissimus, cùm appulerim Amstelodamum, Consilium institui medicum, Celebriorumque Chyrurgorum, aperui Tibi quoque Clarissimo casum, detexi susceptam methodi Curam, interrogando, an aliam nosceres eripiendi ac salvandi viam, in salutem proximi, in ipsam artis communis laudem mihi benignè ac candidè patefaceres, agnovisti notatà manu casum rarissimum, chyrographâ obsignasti conamen instituti mei respectu partis affectæ, respectu causæ procatharticæ, ac curæ ipsæ absolvendæ; Quâ medendi methodo noster præpositus æger, non tantum à morbo, sed symptomatibus est liberatus, summo Triuni adjutorio; Qualem medendi successum in itinere redux Vestro patefeci desiderio, ulteriùs debitor promissi sum factus dati, ut totam vobis quasi stylo delinearem institutam ac peractam Curam;

diariumque explicarem notatum, fortunatosque exhibitæ medicinæ successus, tum ut enodarem symptomata, tempore Curæ, incidentia: Fateor me ad hunc usque diem fuisse debitorem promissi dati; verùm sonticæ rationes locum cum faciant excusationis, impeditus tum fui curâ multorum sub manu decumbentium, tum officio Consulatus hujus urbis, usque ad hunc diem, ubi remissio obruti laboris me suadet persolvendi debitum; Casus igitur vestræ observantiæ propositus fuit sequens.

Casus.

Vir triginta annorum natus, genere & prosapiâ clarus ante tres corripiebatur annos, tum obstructione Glandularum Tonsillæ dictæ, tum relaxatione Uvulæ, tum inflammatione faucium, tum hæmorrhoidum cæcarum doloribus, tum earum fluxu notabili, quæ symptomata, quidem diligentiâ Medicorum, medelisque appropriatis depellebantur; Verùm continua renovantium caterva symptomatum, uti Tussis ferina, Hæmorrhoides, Catharri suffocativi natales non tantum producebant prodigiosiores, verùm secum ducentes, summam æsophagi coarctationem circa quintam & sextam Colli vertebrâm, à die in diem accrescendo deglutitioni impedientem, usque eò, ut nisi summâ cum molestiâ, summo deglutitionis conamine, solùm modo fluida, attamen anxiè, in potestate assumere nutrimenta, continuò in pejus vergentem; Ob metum diurnum suffocationis, esurino ac jejuno ventriculo, promptas ac auxiliatrices lachrymabundus petit manus medicas.

Pars Affecta.

Partem affectam existimabam & ponebam latitare in tunicâ glandulosâ æsophagi aliisque faucium gutturisque glandulis, præprimis circa quintam aut sextam colli vertebram, ubi tres illæ notabiles glandulæ, mecum à Domino Verheyen observatæ, ac destinatæ ad humectandum in deglutitione gulam, ad hæc quoque symptomaticè tunica musculosa fore affectata.

Diagnosis.

Diagnosin enodare non necessariò judicabam, cùm signa partem affectam denotantia in propatulo essent.

Pro-

Prognosis.

Ex praxi notum, hic casus non tantum in curatione gravissimus sed omnino desperatus ac conclamatus, propter viam ad sumendum debitum nutrimentum, medicaminave occlusam, ad hæc, ubi omnis Chyrurgiæ operatio hic nimis curta, vana ac planè manca.

Causa.

Causam procatharticam, examinatis examinandis, ponebam in dispositione scorbuticâ, sapienti sat est, in sero acri, quale serum scimus à sanguine sequestrari per glandulas totius corporis machinæ, ut quoque hisce supra nominatis ac in gulâ sive æsophago, fungositate ad molem & coarctationem excretis.

Cura.

Curam ore pleno statuebam, examinatis examinandis periculosam planeque ancipitem; verùm quoniam melius est adhibere dubiosam quam patientem deplorandum, inevitabilè & miserrimè committere sepulchro ac dimittere cymbæ Charontis frangiferæ, & ultimum remedium cùm sit tutissimum; Tùm ponebam à praxi doctus multiplici, unam eripiendi ac salvandi methodum, consistentem in debito ac accurato ptyalismo in principio, & postea levi lentâ salivatione; Hâc peractâ sudoriferis ex mineralibus propinatis, balneisque associatis; Et post hæc internè instrumentis debitis ad partem affectam applicatis; Ad quæ conducunt deobturantia, consumentia & consolidantia.

Approbatio.

Nos infra scripti artis scientiæque periti, ad casum propositum in Consilium vocati, examinis lance, casum supra propositum trutinavimus, methodum à peritissimo Viro Johanne Mennes Doctore Celeberrimo, curandi unicam propositam hisce agnoscimus, institutum tanquam unicum ac salutare pronuntiamus remedium.

Hæc inter nonnullos Vestra, Excellentissime, Vir, fuit ap-

 probatio.

probatio. Itinere absoluto suscepto, visitavi Groningæ nostrum ægrum qui desiderio adventus mei emaciatus, extensis brachiis lachrymabundus excipiebat me sospitatorem, die Aprilis secundo, illicò tentavi æsophagum spinâ balenæ, cujus extremitas exornata fuit spongiâ, oleo oblinitâ, quo tentamine persentiebam circa quintam aut sextam colli vertebram, obstaculum tale impermeabile, ut descendere nequirem ad ulteriorem descensum, quo scrutinio talem circularem percepi coarctationem, ut ne quidem apice spongiæ permeare possem; Post duas horas propinavi jusculum limpidiorem, quod sumere etiamsi cochleatim, non poterat, nisi summo deglutitionis conamine, imò ut sex vel septem deglutitionis probamina ac tentamina facere necesse erat, summâ cum tumefactione ac rubore faciei. Circa guttura, faucesque omnes inveni partes solidas, naturales, nisi ut Tonsor quidam relaxatam decurtaverat forfice Uvulam, quam inveni nunc nodosam, Tonsillæ erant inflammatæ, neque notabiliter tumefactæ, sed induratæ; Inveni ægrum melancholicum, emaciatum, colore pallidiore ac planè lurido, quo non tantum turbabatur facies sed rugæ faciei, incrementum turpitudinis ac deformositatis majus dabant; Examinavi sedulò vitæ ante actæ genus ac diætæ an unquam inciderit in Veneris lascivæ scyllam, aut Bacchi Charibdim, sanctè mihi confessionem dabat, nunquam aliquâ veneris notâ aut stigmate correptum fuisse, imò nunquam in palestrâ veneris lusisse, nisi cum sanâ ante annum nunc nuptâ; Hisce pro Medici necessitate examinatis, gressum ulterioris examinis extendi, quæ & quanta adhibita fuerint pro diversâ Medicorum intentione medicamina, percepi nostrum ægrum omnibus Medicorum & Chirurgorum conatibus instar mactandæ Ovis placidè se submisisse; inter qualia curandi ac applicati conamina, aliquod junioris Medici inveni inauditum, quod narratum spero Vobis non fore ingratum. Noster æger instar desperabundi relictus, tum à Medicis, tum à Chyrurgis, omnia ab agyrtis & anilibus consiliis venalia proposita, ac verborum popinâ prolata, applicabat, sine ullo reconvalescentiæ successu, contigit ut Novelletus in medicina Tyro, jam jam Doctorandus, ac Academicis studiis tumidus, rumorem civitatis spargeret, sese infallibiliter nostrum ægrum curaturum, si modo patiens huic fidem daret; Quâ promis-

sionis

ſionis ſecuritate datâ acceſſit ægro noſtro, fecit ac applicavit turundam grandiorem latitudine aperturæ æſophagi, longitudine ſpithami, quam oblinitam intrudebat unguento quodam, quæ turunda fræno alligata erat auribus, ne deſcenderet ventriculum, in quâ triſti poſiturâ noſter æger, noſter patiens inſtar omnium patientiſſimus, per quatuordecim dies ac noctes gemebundus inſtar ſummi captivi detentus, ſine ullâ de hâc pænâ, requie aut remiſſione, niſi ut ſumeret ſummâ cum anxietate juſculum limpidum; per nares reſpirationi tantum viâ erat patula, interim vana hujus Academici Candidati erant inſtituta riſu ac cachinno perſolvenda. Ad hæc legi omnes ab ægro noſtro ſollicitatas Doctorum expertorumque conſultationes, inveni, perlegi ac percepi, unam à Domino Boerhaven Lugduni Profeſſori tranſmiſſam ad ſcopum curationis noſtrum tendentem ac collimantem; hac Conſultatione, cum veſtra conjunctâ ſtipatâ, divino, deſtinatam ac propoſitam, adjutorio incepi curam, nempè primò correctis corrigendis, per ptyaliſmum hoc peracto, per plenam ſalivationem: Quâ abſolutâ, gulæ coarctatio non tantum deleta, ſed totum æſophagi obſtaculum depulſum eſt, ut ante nominato ac dicto inſtrumento non tantum liberrimè, ſed ſine minimo incommodo aut obſtaculo ad ipſum deſcendere poteram Ventriculi Orificium; Quamvis omnia ſecundum veras medicinæ regulas inſtituta, quamvis ex voto & probamine omnia ſucceſſerint, ut nullum in deglutitione amplius obſtaculum, attamen noſter æger conſuetudine mali ac ſuſceptis præjudiciis ita obſeſſus, ut nollet credere abſolutam eſſe curam, obſtaculum, ac remoram eſſe planè remotam, quare à die in diem ſpinâ Balenæ, ſpongiâ exornatâ uſque ad orificium ventriculi plenarium tentamen interim confeſſorium dedi, tam ad tollenda mali relicti præjudicia, quam ut conceptas ac meticuloſas deponeret cogitationes, undè quidem certior factus, verùm ſolida in principio non auſus ſumere nutrimenta præ metu ſuffocationis imaginariæ, quare præſcripſi illius loci commune aliquod pulmentum, quod præparatur è farinâ ſecalinâ & aquâ fontanâ diu concoquendo, vulgò *roggen doljes*, illic dicitur, optimi nutrimenti, facilisque concoctionis, dè quo pulmento, bis, tum ter de die, cum lacte ſumebat non tantum ſcutellam unius pintæ, plenam, verùm ut dicitur *een goede Spoel-comme vol en*

een Spoel-comme melk; Quibus deglutitis, gavisus ille non tantum, sed ego summopere usque dum ut sumeret solida cujuscunque generis nutrimenta infarcienda, donec malo depulso, præjudiciis deletis se curatum esse affirmabat. Quam peractam curam vestro non tantum dignam ingenio judicavi transmittendi, verum ut solverem promissi mei pensum, in tesseram nostræ amicitiæ noviter contractæ, adjungo accuratum tractatæ curæ Diarium, conditione petitoriâ, si qua vobis talia in Curâ medicâ sint rariora occurrentia, æquali manu benignâ mihi velitis concedere, tum ad stabilimentum nostræ communis scientiæ, quam in salutem prætiosam proximorum. In quem fidem & amicitiæ spem permansurus, qui sum indefessus, Clarissime Vir

Vestræ Observantiæ

Addictissimus

Hulsto die 19. *Octob.*
1716.

JOHANNES MENNES
Physicus & Consul Urbis.

Diarium

Diarium Curæ habitæ.

ANte meum tranſmiſi adventum, præſcriptionem alicujus decocti, quo uſu, humorum correctio, pro intentione abſoluta eſt, præparatis præparandis, quoad patientem, quoad locum: Incepi curam adjuvatrice Dei dextra, ſummoque Numinis flamine.

1716.

April.

6. Exhibui Mercuriale purgans, quo ſex leviſſimas pro mea intentione habuit ſedes, levamine deſiderato.

Circa veſperam propinavi ſudoriferum ex mineralibus id eſt, Antimoniatis & mercurialibus propinatum, effectu deſiderato, ut per totam maduerit noctem ſudore debito.

7. Exhibui alicujus præparati gr. V. E connubio mercurii & antimonii, effectu, ut multum viſcidæ per vomitum ejecerit materiæ, & duas habuerit ſedes, ſine aliquo turbido conamine aut dolore.

Circa Veſperam repetitam prædicti compoſiti exhibui Doſin, quâ tres habuit ſedes.

8. Exhibui gr. V. quibus ſecutæ ſunt, quatuor ſedes dolore ac ardore aliquo inteſtini recti, æque in collo veſicæ.

Circa Veſperam repetitâ exhibitâ doſi, ſubſecutus eſt teneſmus, verùm ejectione viſcidæ materiæ perquam acerrimæ.

9. Manè non tantum rei ſpeculator fui, quoniam perſentiebam oris fœtorem fragrantiſſimum verùm.

Circa Veſperam exhibui gr. V. ſine ullâ materiæ ejectione, aut per ſedes aut per Vomitum, ſed patiens totam urinæ plenam reddidit matulam particulis acrioribus ſalinoſis ſcintillantibus, fætore fragrantiſſimo ac hircino, colore rubicundo, quibus ejectis circa noctem ſubſecutus eſt ptyaliſmus.

10. Dedi gr. V. ſubſecutus eſt vomitus ejectione multùm viſcidæ materiæ, ſine ſede, ſed odore fragrantiſſimo, cum magnâ Urinæ quantitate ut antea.

11.

11. Exhibui gr. X. quoniam ſalivatio in æquilibrio quaſi ſtaret, cum ſummâ circa partem affectam coarctatione, ſuffocationis metu, propter viſcidam materiam ad motum difficiliorem illic ſtagnantem, quoniam limpida tantum eliminabatur materia.

12. Omni metu depulſo, ſalivatio incipiebat, omiſi igitur internè medicamina: Externè applicabam quæ erant conducibilia, ad attenuanda, viſcida incidenda, diſſolvenda, ac aperienda; Interim patiens in loco detinebatur admodum calido, ut ſemper ſudores ſentiret debitos; Quo die inconceptibilem viſcidæ ac tenaciſſimæ per ſalivationem ejecit materiam, odore fragrantiſſimam apud artis filios pituitam albam dictam, interim ſine ullo incidente ſymptomate aut ſede.

13. Tantum ſpeculator fui, quoniam omnia ex voto ſuccedebant.

14. Remanente viſcida materiâ, coactus fui exhibere gr. V. pro incitamento, ſine vomitu, ſine ſede, ſine urinâ, ſed cum ſudore & viſcidæ materiæ debitâ ſalivatione.

15. Repetitum exhibui doſin gr. VI, ſucceſſu debitæ ſalivationis, ſine ſede, ſine vomitu, ſed cum ſudore ac urinâ turbulentâ.

16. Speculator fui, ſine vomitu, ſine ſede, ſed cum ſudore & urinâ turbidâ.

17. Speculator fui, nulla fuit ſedes, nullus vomitus, aut urina; ſed ſudor fuit debitus, ſalivatio ex voto.

18. Speculator fui, ſalivatio ex voto, ſudor debitus, urina nulla, ſine ſede & vomitu.

19. Speculator fui, quoniam omnia ex voto uti antea, odor qui autem fragrantiſſimus nunc mutabatur, factus depuratus ac limpidior tota materia eliminata.

20. Speculator fui, ſine vomitu, ſine ſede, ſine ullo ſymptomate; ſalivatio non tantum ex voto; verùm urina quæ aut antea turbida, nunc clarior, ac odore violaceo induta reddabatur, boni ominis.

21. Ad majorem Intentionis ſecuritatem inſtar Canis Venatici exhibui gr. IV. ad ruſpandum an aliquid in his aut illis latibulis litataret mali. Effectu mirabundo; Nam ſubſecuta eſt, urina clara, debito ac naturali odore ac colore

colore per ſalivationem emiſſa tantum limpidiſſima materia ſine fætore ullo aut odore, nunc, ubi per totum ſalivationis curriculum nullum habuerit ſomnum, placidè dormivit, quaſi ſomno ſepultus per totam noctem: manè expergefactus hilari refocillatoque animo, eſurino ſtomacho ſalutavit accedentes.

22. Speculator fui omnia ad melius.

23. Iterum pro Indagatore dedi gr. III; undè certior factus omne malum planè eſſe eliminatum, ſaliva limpida, urina debita, ſine ullo odore manifeſto, quare

24. Exhibui præſcriptum Emollientis Enematis, quoniam per totum ſalivationis curriculum, nihil excrementi per alvum depoſuerat, interim ſine ſucceſſu proſpero quare

25. Infuſionem dedi laxantem, quâ laxam accepit alvum ſatisfactoriam, ſine ullo dolore aut gravamine.

26. Ad majorem ſecuritatem iterum dedi gr. IV, ſine ullo alio effectu, niſi ut excitaret ſudorem debitum, quo gaviſus malam eliminatam eſſe materiam.

27. Per totam benè dormivit noctem, juſcula jejuno cepit ventriculo; Igitur pro illiniendo collo præſcripſi ſequens Linimentum. ℞. Ung. pomati ℥iß. ol ſuccini albi ℈ij Lavendulæ ℈iß Nuc. Moſch. exp. ʒj. ol ſpicæ Nard. Indic. ℥j. F. Linimentum. Externè ad focum collum obliniendum.

28 Exhibui purgans, debito ſucceſſu.

29. Exhibui Laxativum cum ſucceſſu ad reſtituendum pedetentim motum periſtalticum.

30. Præſcripſi pulmentum antea nominatum.

Mayo

1. Quoniam alvus conſtricta, iterum præſcripſi purgans ut antea, nullo cum ſucceſſu, quare enema cum ſucceſſu inſtitutum eſt.

2. Inſtitui Curam Lacteam per octiduum.

Tum porrò per decocta, ac balnea ſicca appuli ad ſcopum curæ prærpoſitum.

12. Spongiâ, ſpinâ Balenæ exornatâ tentamen circa æſophagi obſtaculum inſtitui, deſcenſum ſine ullâ remorâ feci ad ipſum ventriculi orificium, quotidiè oleo quodam

illinitâ repetitionem peregi; Undè certior factus curam Dei gratiâ, abſolutam eſſe, quare ſanus adhuc uſque tempus noſter antea deplorabundus à me relictus eſt patiens; Quo, literis heri acceptis certior factus ſum.

E X-

EXPLICATIO

FIGURARUM.

TABULA I.

Fig. I.

A. *Ren Humanus.*
B. *Pelvis.*
C. *Vena Renalis.*
D. D. *Superficies Renis inæqualis.*
E. *Ramus Arteriæ Renalis.*

Fig. II.

A. *Uterus mulieris gravidæ.*
B. *Os Uteri.*
C. *Apertura cultro facta.*
D. D. *Ligamenta teretia, rotunda vulgò dicta.*
E. *Ova non fœcundata.*
F. F. *Ovarium cultro apertum, ut Ovum fœcundatum in conſpectum veniret: hujus facies exterior albicans, Calyx nuncupatur Graafio, interior verò, ſeu contentum coloris eſt cinerei, id quod ſculptor ſtudio nigrum fecit, ut à calyce diverſum eſſet colore.*
G. G. *Ductus Ovarii fimbriæ.*
H. H. *Ductus Ovarii, ſeu Tubæ Fallopianæ.*

TABULA II.

Fig. I.

A. A. *Dextri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior, ex juvene.*

B. *Vascula sanguinea tenuissima repleta ceraceâ materiâ rubrâ, quæ tanto sunt numero, uti dicta facies videatur ex meris Vasculis sanguineis constituta.*

Fig. II.

A. *Sinistri Ventriculi Cordis in planum expansi facies interior.*

B. B. *Vascula sanguinea, quæ non solùm per carneam substantiam, verùm etiam Chordas, Valvulas, & Lacertarum tendines numerosissime sunt disseminata, ita ut Cor rubicundissimo colore undique superbiat.*

Fig. III. Uterus humanus semine virili saturatum vid. Histor. Fol. 2.

A. *Portio Vaginæ.*

B. *Ejus cavitas.*

C. *Uteri fundus.*

D. D. *Ovi ductus semine virili quoque repletus, idque in utroque latere.*

E. *Apertio uteri cultro facta, uti ejus cavitas, ut & semen jam à liquore induratum, in conspectum veniant.*

F. *Fimbriæ Ductus Ovarii.*

Fig. IV.

A. *Animalculum vomitu rejectum Limaci æmulum vid. Fol. 18.*

B. *Tuberculum in latere situm.*

C. *Capitulo analogum.*

MICHAELIS ERNESTI
ETTMULLERI,

Phil. & Med. Doct. in Academia Lipsiensi Anat. & Chir. P. P. Extraord. Facult. Med. Adsessoris, & Naturæ Curiosorum Collegæ

EPISTOLA PROBLEMATICA,

Ad Virum Clarissimum

FREDERICUM RUYSCHIUM

M. D. Anatomiæ & Botanices Professorem,

DE

OVARIO NOVO.

AMSTELÆDAMI,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS, 1715.

Clarissime & Experientissime
V I R.

Uas denuo pulso fores ; cujus cognita satis atque perspecta est in admittendis non minus quàm benevolè excipiendis quibusvis discere cupientibus promptitudo. De Cortice Cerebri Tecum ante hos 14. annos agere, benignè permisisti ; jam a Cœlo ad Terram Microcosmi, a summa ad imam corporis partem me confero. Uterus scilicet in scenam jam producendus est, ad quem serenum, ut soles, *Vir Clarissime*, vultum convertere ne dedigneris, obnixè rogo.

In generationis negotio, utut summo adhuc mysterio, à Recentioribus tantum non omnibus creditum hactenus fuisse, nosti, sub fœcundo coitu sive ipsum semen virile, sive auram solummodo ejus genitaem per vaginam in uterum immissam ex hoc vel mediante sanguinis circulo, vel immediatè per tubas Fallopianas ad ovarium seu testiculos muliebres penetrare, ibidemque unum alterumque ovulum actuare seu imprægnare. Ante 7 annos vero Dissertationem conscripsit hic loci Dominus D. MART NUS NABOTH, Vir in secandi arte peritissimus ; in qua commune hoc assertum non solum labefactare, quin & novum illudque verum se invenisse ovarium dicit. Ut igitur distinctè rem proponam, quomodo Medici suum hactenus invenerint ovarium, primum narrabo ; hinc quomodo Dominus Dr. NABOTH hoc ipsum destruere ; novumque ei substituere conatus sit, exponam ; tum pro quo Veteres æque ac Recentiores ovulum hoc Nabothianum habuerint, edisseram ; ac denique quo applausu hactenus novum hoc ovarium fuerit exceptum, palam faciam.

Communis Veterum erat distinctio inter animalia Ovipara & Vivipara : quibus ultimis quoniam genus humanum accensebatur, non solliciti erant Medici de ovis humanis investigandis. Ex quo vero HARVEUS ductu FABRICII *ab* AQUAPENDENTE, hanc distinctionem ad exclusionem tantum, non vero ad primam formationem fœtuum esse restringendam, docuerat, omnia omnino

animalia ex ovo nasci adstruxerat, atque analogiam inter pennatorum aliorumque animalium ova ostenderat, nullus non humana ova investigandi omnes animi nervos intendebat. Primus tamen omnium JOHANNES *van* HORNE in *Epistola de Genitalibus* Anno 1668. *quod est ovarium in oviparis, testes esse muliebres*, disertè enuntiabat, utpote qui perfecta ova intra se contineant, humore scatentia, & pellicula propria circumcincta. Quem sequebatur NICOLAUS STENO *in Elementorum Myologiæ Specimine*, & JOHANNES SWAMMERDAMMIUS *in Miraculo Naturæ*, atque REGNERUS de GRAAF de *Mulierum organis generationi inservientibus*, aliique successu temporis plures. Quanquam primam hujus inventionis gloriam CAROLUS DRELINCURTIUS *in Lucubrationibus Historicis & Physicis de Fœminarum ovis* sibi tribuere maluerit. In qua sententia eo magis confirmabantur, cum THEODORUS KERCKRINGIUS Anno 1671. in *Anthropogeniæ Ichnographia* fœtus humani rudimenta in illis ovulis inveniri demonstraret, & fœtus trium aut quatuor dierum, quindecim dierum, trium septimanarum, unius mensis, & sex hebdomadum ex illis ante oculos posuisset. Ex quo denique Dominus *de* S. MAURICE in *Epistola ad Dominum de la Closure* Anno 1682. Parisiis perfectum fœtum in dextro ovario post matris mortem se vidisse testabatur, testiculos muliebres genuina continere ovula, a nullo Medicorum negatum iri, omnes confidebant.

Negavit tamen id ipsum Dominus D. NABOTH, cujus mentem ut plenius assequaris, *Vir Clarissime*, haud ægrè feres, spero, quod ipsissima ejus verba ex supra laudatæ Disputationis §. XI. XII. & XIV. allegem. Sunt autem ista hujus valoris: §. XI. „ Quoniam varia obstant, cur in testium vesiculis, veluti ovulis „ veris, conceptionem haud fieri mihi persuadeam, è diverso a„ liud ovarium genuinius in utero ipso vidisse visus mihi fuerim, „ veniam merebor, si morbos tubarum & testiculorum, non ve„ rò ovarii novi, sterilitatis inter causas neglexero. Conceptio„ nem namque fieri posse absque ullius in testiculis fœmineis vesi„ culæ subsidio, docent eæ mulieres, quæ conceperunt atque pe„ pererunt, vesiculis tamen omnibus in testibus caruerunt. Pro„ voco primum ad puerperam à Domino D. JOHANNE CHRI„ STIANO SCHAMBERGIO, Professore in hac Academia su„ perioribus annis celeberrimo Anno 1703. Mense Decembri dis-

„ sectam

„ sectam, cum mox a partu difficili vitam cum morte commutas-
„ set. In hac, abdomine inciso, ingens statim in oculos incurre-
„ bat testium moles, ordinarium quadruplo exsuperans, atque
„ intra se non vesiculas & glandulas, sed multam pinguedinem
„ cum pilis intermixtis comprehendens: pilorum alii erant longio-
„ res, longitudinem digiti adæquantes, alii breviores, in extre-
„ mitate una radicem, in altera cuspidem instar perfectorum pi-
„ lorum obtinentes, nulli tamen tunicæ, sed soli pinguedini in-
„ hærentes. Provoco dein ad fœminas, quæ liberorum extite-
„ runt matres, etiamsi testes habuerint scirrhosos & omnibus ve-
„ siculis vacuos. Sic Anno 1701. multis Medicinæ studiosis præ-
„ sentibus, fœminam 34. annorum dissecui, cujus uterque testis,
„ magnitudine fere pugni, totus cernebatur scirrhosus, nequicquam
„ vesicularum vel glandularum exhibens, sed instar cartilaginis
„ fere se habens. Sic in fœmina honesta, 36. ætatis annum a-
„ gente d. 29. Jul. Anno 1704. incisa, uterque pariter testis pomi
„ majoris magnitudine superficiem satis inæqualem, & ex viginti
„ quasi nucibus avellanis coagmentatum ostendebat, nec alia cor-
„ puscula substantiæ perquam duræ ac fermè cartilagineæ internam
„ eorum molem constituebant.

§. XII. „ Tubas vero Fallopianas nec semini virili ad testes, nec
„ ovulo etiam ab hisce ad uterum transferendo inservire, facile
„ comprobabunt fœminæ omnes, quarum post partum & obitum,
„ tum ab aliis, tum à me apertarum, tubas cum testibus strictis-
„ sime coaluisse, aliquoties observavi. Comprobabunt idem non
„ minus canes fœmellæ, quæ feliciter fœtus conceperunt, con-
„ ceptosque ediderunt, postquam tubæ Fallopianæ juxta ornamen-
„ ta foliacea utrinque ante congressum ita constrictæ essent, ut
„ sic latera ipsarum successive potuerint coalescere. De novo au-
„ tem ovario cogitando ansam præbuit Anatomia publica, quam
„ ex speciali mandato Electorali Experientissimus JOHANNES
„ FRIDERICUS ORTLOB, Anat. & Chir. Prof. Extraord.
„ (nunc beatus) Anno 1694. Mense Janurio administrabat. Etenim
„ cum viscerum præparatio mihi concrederetur, inter reliquas par-
„ tes corporis cervicem uteri teretem, crassum atque exterius con-
„ tactu durum & turgidum, interius vero, cum eum inciderem,
„ vesicularum sive ovulorum plenum ita observare contigit, ut
„ ovula ipsa multum pariter turgerent, atque duritiem externam
„ cervicis formarent, humorem continentes, qui coctione levi

,, concresceret. Quales vesiculas, pro ovulis genuinis a me re-
,, putatas, etiam postmodum in quamplurimis sexus sequioris ca-
,, daveribus tum publicè, tum privatim & hic & Halæ Magde-
,, burgicæ dissectis non solum annotavi, sed & Domino D. FRI-
,, DERICO HOFMANNO, Consiliario & Archiatro Regio
,, Prussico ac Prof. Publ. Medicinæ Primario in Academia Fri-
,, dericiana celeberrimo, Domino D. JOHANNI WILHELMO
,, PAULI, Anat. & Chirurg. Prof. Publ. in Academia Lipsiensi
,, celeberrimo, Domino D. JOHANNI CHRISTIANO
,, SCHAMBERGIÆ, Lipsiæ quondam Anat. & Chirurg. Prof.
,, Publ. celeberrimo, multisque Medicinæ alumnis demonstravi.
,, Ovarii siquidem muliebris novi nomine nihil aliud intelligo,
,, quam vesicularum, ceu verorum ovulorum, in cervice cumpri-
,, mis uteri, conceptioni quam maximè destinatorum conge-
,, riem.

§. XIV. ,, Ovarium siquidem novum in commodo deprehen-
,, ditur loco, in ipsa videlicet, prout jam indigitatum, cervicis
,, uteri superficie interna, quam omnem fere, ad infimam usque
,, cavitatis fundi uterini partem occupat, egregiè imprimis vesicu-
,, lis in fœmellis viro maturis turgens. Aliquando tamen vesicu-
,, læ etiam nonnullæ limbum sive circulum orificii interni, quo
,, cum vaginam respicit, excurrunt interdum, licet rarius in cavi-
,, tate quoque fundi uterini una vel altera occurrit. Et licet ova-
,, rium tale sit simplex, subinde nihilominus in circumferentia cer-
,, vicis interna fere instar binarum arbuscularum cum ramulis ex-
,, pansarum atque fructibus conspicitur. Cujuslibet vesiculæ figu-
,, ram rotundam seu ovalem quodammodo præ se ferentis, pars
,, tertia circiter extra internam cervicis uterinæ superficiem promi-
,, net, duæ vero partes substantiæ cervicis immerguntur, cum
,, eadem veluti continuatæ. Magnitudine non minus ac numero
,, vesiculæ dictæ satis variant, dum earum aliæ pisum majus, aliæ
,, minus, nonnullæ semen cannabis, plures grana milii, magnitu-
,, dine æmulantur; in subjectis junioribus vesiculas plures & mi-
,, nores, in natu majoribus majores & germen promptius, in seni-
,, ribus easdem pauciores videre licuit. Propter vesicularum au-
,, tem protuberantiam æque ac propter fibrosam sive cellulosam
,, cervicis figuram non potest non ovarium integrum apparere in-
,, æquale.

Omnem

Omnem interim Anatomicorum conspectum non effugerunt hactenus hæc corpuscula Nabothiana, modo ipsis tam felicibus esse licuerit, ut pro ovulis illa habuerint. Sic primo loco REGNERUS de GRAAF loc. cit. cap. 8. *Notandum*, inquit, *hic in uteri collo inter rugas seu fibras potius sæpenumero hydatides diversæ magnitudinis reperiri.* Post eum audiendus est Dominus *des* NOUES, qui in ZODIACI MEDICO-GALLICI ANNO III. *pag.* 20. *sqq.* hæc habet verba: *A me observatum est, uteri illam partem, quæ in vaginam desinit, vocaturque orificium internum, non modo structuram obtinere eo modo conformatam, ut masculino semini introitum facilem concedat conceptionis tempore, concepto fœtui tempore partus exitum permissura, ac præterea, si ita lubet, sanguini menstruo, id quod ab Anatomicis omnibus est proditum; sed & etiamnum ideo constitutam esse, ut conceptaculi vicem præbeat speciei singulari materiei spermaticæ, quam necessitatis tempore eundem in locum effundat, in quem effunditur coitus tempore semen masculinum.*

Observationem hanc consecutus sum mediantibus tribus ex ordine dissectionibus trium cadaverum muliebrium, rei veritatem confirmantibus, atque has ideo exhibeo circumstantias:

I. *Mediocri facta expressione prædicti orificii illius membrana exterior variis in locis inæqualiter turgebat, effingens quosdam tumores subrotundos.*

II. *Fortiori adhibita compressione materia prædicta guttatim prodibat per foraminula quædam ex prædictis protuberantiis vel tuberibus propemodum magnitudine & forma illa referentia, quæ conspiciuntur in parte virili, Veromontanum dicta.*

III. *Leviter scarificata parte illa cuspide scalpelli falcati, adhibitaque vehementissima expressione, illico exilire insignes flocci ejusdem materiæ supra unamquamque scarificationem.*

IV. *Paucis, nequaquam dissidebat ab illa, quæ se in virilibus testibus exhibet, colore, consistentia, ac proinde omnino alia erat ab humore oleoso, quem in libidinis stimulis profundunt mulieres, cujus originem vulgo deducunt a quibusdam glandulis infra glandulam vaginalem sitis.*

Denique in scenam produco JOHANNEM BAPTISTAM MORGAGNUM, qui in *Adversariis Anatomicis primis* Anno 1706. publicatis §. 32. ita dicit: *Sive ego mulierum, seu vaccarum uteros secem, eadem mihi, quæ innumeris quoque prosectoribus,*

bus, lenti muci & limpidi, nisi quod ad flavum nonnihil vergit in summa vagina, itemque in cervice copia occurrit. Qui autem succus in suprema cervicis parte est, reliquoque utero, quique est in tubis Fallopianis, is vero mihi satis dissimilis videri solet; ut illius propterea descripti muci scaturigines & fontes in ipsa cervice, osculoque uteri quærendos credam. Quos dum assiduè perquiro, ecce quasdam vesiculas animadverto, varia magnitudine, omnes vero subrotundas, aut ovales, internam prope totam cervicis faciem confertis agminibus obtinentes. Hæ non mihi primo observatæ sunt; namque eas ibidem sæpenumero comperiri, auctor olim fuit GRAAFIUS *de Mulierum organis* cap. 8. *quas postea* BARLIUS, vid. *les nouvelles decouvertes &c. Tom. III. Lib. II. c.* 2. atque ORTLOBIUS *Histor. Part. & Oecon. &c. Dissert.* 34. *confirmavêre, & Præstantissimus quoque* LITRIUS *Memoires de l'Acad. Royal. des Scienc.* 1701. *pag.* 294. *observavit. Attamen suspicatus interdum sum, easdemne isti, quas ego, vesiculas consideraverint, cum plerique eorum hydatides esse, judicent, addatque* ORTLOBIUS, *eum, qui inerat, humorem ab inflicto iisdem vulnere non sine saltu prorupisse. Utut est, certè ego, lentum semper istum humorem, seu potius mucum esse, observavi, quem ex iis vesiculis multum exprimo, quemque sicuti cum liquore hydatidum, quæ circa testes, tubasque occurrebant, aliquando comparatum, magnopere inveni dissimilem, ita ejus muci, qui in cervice, & summa vagina est, nunquam non simillimum animadverti. Porro eæ vesiculæ nunc plures, alias pauciores intimæ cervicis tunicæ sunt intertextæ, ita uti ex altera parte in cervicis cavitate promineant, ex altera intra ejus substantiam sese recondant; Et vesiculæ quidem in plurimis hæ sunt. Minus sæpe autem in suprema cervice, circumque uteri orificium inveni, etsi aliquando hoc ipsum vidi confertissimis agminibus exornatum. An autem in hisce partibus, inque tota etiam cervice, quando nempe in hac quoque desiderantur, multo eæ vesiculæ sint minores, anne potius altè intus conditæ sint, merito aliquis suspicetur. Ego quidem ex uteri osculo, nullis apparentibus exterius vesiculis, multos circumquaque globulos descripti muci aliquando expressi, vidique præterea vesiculas aliquot intra cervicis ipsius substantiam penitus latentes; quas & Clarissimum* MERGUM *Histoire de l'Academie Royale des Sciences* 1701. *pag.* 40. *intra osculi uterini substantiam comperisse, non ignoro: suntque eædem*

facile

facile ea ſeminis conceptacula, quæ nempe Mr. DES NOUES *obſervatione paulo ante referebam. Quæ cum ita ſint, veſtræ eſt peritiæ, Academici, utrum eæ veſiculæ ſint veræ hydatides, judicare. Ego ſane non multum ab eo abſum, ut eſſe glandulas concipiam, unde is lentus & glutinoſus mucus deſtillet, qui præter cæteras, quas ſupra attigimus, utilitates, hanc etiam præſtet, ut in prægnantibus, ſive ea concepti ſeminis vis ſit, ſive primo contractum, ut multi volunt, ipſius uteri orificium morari cogat, atque concreſcere; certe longe denſior & ſpiſſior factus, cum poſtea ulterioribus geſtationis menſibus orificium id diducatur, ſubeuntis aëris injurias oportuniſſime defendat. Cæterum an ad muci ejuſdem ſeparationem is quoque glanduloſus plexus conducat, quem aliqui infra uteri orificium ſtatuunt, me vero nunquam animadvertiſſe, confiteor; imprimis autem, an eæ veſiculæ ſint hydatides, anne ſint glandulæ, veſtrum, ut dixi, judicium facio; ego in re hac nihil certi propono.*

Et meam ſi allegare experientiam fas eſt, hæc corpuſcula frequentius circa cervicem uteri, imo aliquando unum alterumque in ipſa Tuba Fallopiana, quotieſcunque hactenus cadaver fœmininum ſecandi copia in noſocomio noſtro concedebatur, vidi, meiſque Auditoribus demonſtravi.

Ad applauſum denique ordo me ducit, quo ovula Nabothiana hactenus fuerunt excepta. Primum igitur ſiſto Dominum Dr. BENJAMINUM BENEDICTUM PETERMANNUM, qui in Decadis II Obſervatione IX. ita loquitur. „ Duo reperiri in " ſexu ſequiori ovaria, communis eſt Anatomicorum ſententia. " His autem tertium adhuc addere nonnullis placet, de quo Di- " ſputatio de ſterilitate, ſub Domini D. NABOTH, Exercitatiſ- " ſimi alias Anatomici, præſidio habita, conſulenda. Utrum autem " experientia & ratione hoc ipſum confirmari poſſit, impræſentia- " rum non diſputabo. Nihilominus ex principiis Anatomico-Pa- " thologicis demonſtrari poſſe confido, in affectibus cachecticis, " hydropicis, & tumoribus œdematoſis internorum viſcerum glan- " dulas ſtatum quendam præternaturalem inducere: ſiquidem has " in non paucis cadaveribus diſſectis quam maxime ſcirrhoſas, & " ad hydatides Galeni referendas, obſervare nobis licuit. Memo- " rabile jam referre lubet exemplum in cadavere meretricis hydro- " pe extinctæ, in noſocomio annotatum. In hoc enim ab extra " deprehendimus glandulas circa cervicem uteri, ovariorum ma-

" xime similes. Illis autem dissectis nihil aliud se offerebat, quam
" lympha, uti aliàs in glandulis hydropicorum, viscida, rugæque
" simul vaginæ uterinæ partim excrescentiis carnosis, partim glan-
" dulis scirrhosis instar globorum minorum refertæ conspicieban-
" tur. Orificium uteri internum satis erat amplum, ut digiti cras-
" sioris cuspidem excipere posset. Ovarium dextrum lapillis non-
" nullis instar granorum milii turgidum conspiciebatur. Quibus
" circumstantiis rite perpensis ex principiis Anatomico-Physiolo-
" gicis concludimus, glandulas jam dictas scirrhosas neutiquam
" pro ovario illo novo ac tertio haberi posse. Interim diffiteri
" haud vereor, interdum ovulum, aut fœcundatum aut sterile
" sede sua naturali delapsum, per tubam Fallopianam in mulieri-
" bus, fluore albo laborantibus, partim propter lubricitatem fi-
" brarum motricium ad cervicem uteri usque deferri, partim hu-
" jus peripheriæ propter visciditatem annecti, imo fœtum ipsum
" in tuba Fallopiana concipi posse: uti talis tubaria conceptio non
" solum ordinario fit in brutis, cornibus nempe horum uterinis, sed
" etiam extraordinario modo in hominibus præter experientiam
" ELSHOLZII in eleganti Tract. de Conceptione Tubaria,
" RIOLANI, ISBRANDI DIEMERBROEKII in A-
" natomia, MATTHIÆ TILINGII, aliorumque, mihi
" ipsi sub B. Parentis directorio in aliquot cadaveribus dissectis,
" sine ullo novi ovarii conceptu animadvertere licuit.

Cui adjungo Dominum *CHRISTIANUM FRIDERICUM BUTTIGER*, Medicinæ Doctorem, qui in *Disputatione*, in qua *fœtum non ante conceptionem in ovulo præexistere*, sed post eandem formari docet, anno 1708. hîc loci publice defensa hæc habet verba:

§. VII. " Quæ cum ita sint, liceat mihi modeste dissentire à
" sententia negante, testes vera ovaria esse. Neque enim, quæ
" objicitur, observatio, qua puerperæ alicujus cadavere inciso, te-
" stes omnibus vesiculis privati, e contrario autem multa pingue-
" dine cum intermixtis pilis referti animadversi sunt, mulieres abs-
" que testium ope concipere posse, probat ideo quod fœminæ il-
" lius testes intra illius temporis spatium, quo in utero gessit, ve-
" siculis orbari, aut antea jam ex parte quidem morbosi, unam
" tamen alteramque vesiculam adhuc integram comprehendere
" potuerunt, indeque non mirum, quod fœmina illa, etsi puer-
" pera fuerit, nullas tamen in testibus post obitum ostenderit ve-
" siculas; nec illico efficitur; quod ideo sine testium ope conce-

perit.

" perit. Multo autem minus inde afferto robur accedit, quod
" non paucæ fœminæ poft fata fcirrhofos habere teftes obfervatæ
" fuerint, cum tamen, ipfas complurium antea liberorum matres
" fuiffe, conftiterit. Poteft enim hoc facile ufu venire, nec ta-
" men ulla nos urget neceffitas inferendi, quod ideo conceperit
" fœmina fine veficulis. Nam, fi, aliquem hepatis, lienis, aut
" alius cujufdam vifceris fcirrho laborare, poffibile eft, qui tamen
" ante unum alterumve annum profpera valetudine ufus fuit; quid-
" ni etiam fœminæ, liberorum antea matres factæ, intra illud
" temporis fpatium, uno nempe alteroque ante obitum anno,
" fcirrhum contrahere poffint. Quamobrem nullum mihi relinqui-
" tur dubium, quin hæ omnes foeminæ utero conceperint, dum
" adhuc veficulas in teftibus inclufas continuerunt, poftquam au-
" tem omnis illorum fubftantia fcirrho occupata eft, parere etiam
" defierunt. Idque eo lubentius mihi perfuadeo, quo certius con-
" ftat, quod pleræque foeminæ, quas fcirrhofos aliove morbo vi-
" tiatos teftes habere, in vivis conjectura, in demortuis autem
" anatomia detexit, fteriles femper repertæ fint, eamque ob cau-
" fam teftium morbi non immerito ab omnibus recentioribus æque
" ac veteribus Medicis inter veras fterilitatis caufas numerentur.

§. IIX. " Quare haud equidem magis nobis verifimile fit, con-
" geriem illarum veficularum, quæ interdum in cervice uteri re-
" peritur, verum ac genuinum ovarium effe, cum rationes, qui-
" bus hoc ipfum ftabilitur, ad accuratioris judicii lancem appen-
" fæ, non debitum habere pondus momentumque deprehendan-
" tur. Sic enim non, ut dicitur, interna cervicis uteri fuperficies
" locus ovarii commodus eft, fed incommodiffimus, ovulorum-
" que confervationi plane adverfus. Siquidem inter omnes con-
" ftat, quod partus tempore nulla fere pars uteri magis injuria
" afficiatur, quam ipfa ejufdem cervix; quippe cui egreffum mo-
" liens foetus vehementer capite innititur, eandemque mirum in
" modum diftendit, ut facilis fit conjecturæ locus, quod vix ali-
" ter fieri poffit, quam ut hac ratione ovula ibi hærentia multum
" lædantur, penitufque intereant. Quod ipfum quoque dicen-
" dum foret de iis ovulis, quæ fuperioris orificii uterini limbum,
" vaginam refpicientem, occupant. Hæc profecto ovula, cum
" jam extra cavitatem uteri conftituta fint, à femine virili foecun-
" data non furfum ad uterum adfcenderent, ob arctiffimam uteri
" conftrictionem, fed proprio potius pondere in vaginam delapfa

" inutiliter excernerentur. Quin si viris fide dignis credere fas " est, talis novi ovarii locus matri quoque perniciosus esset. Di- " citur enim Clarissimus Dominus FASCHIUS aliquando ob- " servasse, quod honesta quædam & nobilis foemina propter ovu- " lum, nimis profundè ad uteri cervicem demissum, ibique in- " crementum capiens, vita privata sit, idque ideo, quoniam tan- " tæ extensioni insueta pars hæcce ac increscente foetu tandem ru- " pta est, foetusque in abdomen transmissus, quem post cada- " veris incisionem intestinis quasi instratum invenerunt. vid. BER- " TUCHII Differt. de sterilitate, sub præsidio Dn. FASCHII ha- " bita. Quamobrem si natura præter solennem legem, quam in " reliquis omnibus animalibus perpetuo servat, in solo homine o- " varium cavitati uteri includere voluisset, existimaverim, quod " potius fundum uteri, ubi naturaliter ovula accrescere solent, " tanquam sedem aptiorem delegisset, nec ovula in eo posuisset " loco, unde post foecundationem iterum divelli, ac sursum ab- " lata fundo demum uteri adfigi necessario debeant. Quod si igi- " tur inter præcipua genuini ovarii requisita aptitudo loci non ul- " timas tenet, multo potiori jure, testes mulierum vera ovaria " esse, contendere possumus, utpote qui ejusmodi aliquem locum " nacti sunt, quem sive tuendorum ovulorum ratione, sive alio quo- " cunque respectu consideres, aptissimus semper est, atque miran- " dam Summi Numinis providentiam non obscurè prodit. Quæ " de conceptione canis, cujus tubæ in fimbriatis extremitatibus li- " gatæ fuerunt, referuntur, fidem pene superant, & quoniam " alia exempla in contrarium adduci possunt, nihil evincunt.

§. IX. " Sicut autem novi ovarii locus parum congruus est; " ita etiam vesiculæ, è quibus constat, non, ut perhibetur, pla- " centæ uterinæ, chorii ac amnii, nec non vasorum umbili- " calium rudimenta habent. Quodsi enim à vasorum sanguifero- " rum præsentia ad placentæ rudimentum argumentari liceret, " eodem jure perhibere possemus, quod & hydatides & vesiculæ " in testibus contentæ, quas supra cum Clarissimo MALPI- " GHIO principium glandulosi corporis appellavimus, placen- " tæ primordiis gaudeant, utpote quas copiosa vasa subire ac per- " reptare laudatissimus Auctor, aliique docent. Quinimo cum " placenta uteri nunquam in adultis duas tertias; sed vix tertiam " occupet partem, rudimentum quoque istud valde dubium at- " que incertum redditur, siquidem magnam res veritatis speciem

habet

" habet, quod, si pars illa vesiculæ verum esset placentæ principium, eandem quoque in recentioribus pariter ac adultis ovis proportionem servaret, neque in his tertiam duntaxat, in illis autem tres omnino occuparet partes. Simili ratione tertia illarum vesicularum pars, quæ à connexione libera prominet, & membranosa est, neutiquam ideo pro chorii & amnii rudimentis haberi potest, quoniam in ovis præsertim majoribus non difficulter in duas lamellas discerpi observatur. Nam & vesicularum, in testibus comprehensarum, tunicæ adhibito studio in lamellas dividuntur, neque tamen ideo in verorum ovulorum numerum, ut ipsi contrariæ sententiæ Authores fatentur, sunt referendæ; & hydatides docente Domino de GRAAF de Mulier. Ovar. duplici ordinarie tunica constant, quarum interior, licet tenuissima sit, ab exteriori haud difficulter separatur, cum tamen nemo facile, has veris ovulis esse annumerandas, adfirmare audebit. Quin, si expertis credere fas est, eam ipsam ob causam, quoniam facile in lamellas dividuntur vesicularum illarum tunicæ, vera ovula non sunt, & consequenter nullum habent chorii & amnii rudimentum, siquidem laudatissimus de GRAAF hoc ipsum intercedere discriminis inter vera ova atque hydatides, quod harum membranæ facile, illorum autem difficulter in lamellas dispescantur, ibidem adfirmat.

§. X. " Eodem fere modo comparatum est funiculi umbilicalis rudimentum, quod ovulorum suorum liquori innatare atque fibrillæ speciem præ se ferre dicitur. Non enim aliam invenio hujus rei probationem, nisi hanc; fibrilla innatat vesiculæ, ergo fibrilla illa est funiculi umbilicalis rudimentum. Certe etiam hydatidibus interdum aliquid fibrillosi aut heterogenei innatat, quod tamen æque minus pro funiculi aut foetus rudimento haberi potest, ac fibrillæ sanguini innatantes. Accedit, quod fibrilla illa, in ovuli colliquamento observata, adeo subtilis fuerit, ut oculis usurpari vix potuerit, adeoque utrum ejus structura cum funiculo umbilicali conveniat, nec ne, penitus ignoremus. Ad contrarium itaque potius amplectendum, partim præsens dissertatio, qua nullam foetus ante conceptionem præexistere delineationem, probaturi sumus, hortatur, partim quoque observationes, primordium fœtus funiculi rudimento prius in conspectum venire, testantes, suadent. Nullum enim est dubium, quin, si fibrilla, quam se observasse contendunt, verum fuisset funiculi umbilicalis rudimentum, non prius, quam

 " ipsum

„ ipſum corporis primordium in oculos incurriſſet, quod tamen factum ipſi referunt, dicentes, ſe illud duntaxat oculis detexiſſe, hoc autem non difficulter mente concipere potuiſſe. Neque vero eſt cur aliquis ſibi perſuaderi patiatur, majoris momenti eſſe, quod veſiculæ illæ inſtar albuminis ovi coctione inſpiſſari dicantur. Tametſi enim mihi nondum occaſio obtigerit, in rem hancce inquirendi, libenter tamen iſtud largiar, probe gnarus, quod non omnis verorum ovulorum formalitas in inſpiſſatione conſiſtat, ſed alia præterea requirantur. Id quod contrariæ ſententiæ defenſores nolentes quaſi fateri coguntur, utpote qui negant, teſtes muliebres vera ovaria eſſe, aut genuina complecti ovula, cum tamen, illa coctione inſpiſſari, certiſſimum ſit, & quotidiana experientia confirmetur. Quodſi autem teſtium veſiculæ, quæ tamen igne inſpiſſantur, vera ovula non ſunt, firmiſſima quadam conſequentia efficitur, quod & novi ovarii veſiculæ neutiquam ideo vera ovula appellari queant, quoniam illarum liquor inſtar albuminis ad ignem condenſatur, adeoque hoc etiam argumento nil probant. Quorum de novo ovario in cervice uteri poſito ſententiam penitus evertit elegans NUCKII experimentum, qui referente excellentiſſimo Domino BERGERO Lib. de Natura humana p. 457. in cane fœmina tertio poſt congreſſum die extraxit per vulnus, abdomini inflictum, ſiniſtri lateris cornu, cujus ovarium jam duobus ovulis majuſculis notabiliter conſpicuum vidit, idemque deinde inter ovarium & vaginam medio loco ligatura arctiori conſtrictum, repoſuit, ac vulnus obligatum intra octiduum ad cicatricem perduxit. Vigeſimo primo ab injecta ligatura die canem ſecuit, & cornu ſiniſtri partem ligaturam inter & vaginam vacuam & inanem deprehendit. Quo profecto experimento nil clarius eſſe poteſt, ſiquidem nemo non inde intelligit, quod, ſi ovarium in cervice eſſet poſitum, fœtus quoque neceſſario intra ligaturam & cervicem inveniri debuerint, ſpatio, quod teſtes reſpicit, inani relicto.

Hunc excipit Dominus ANDREAS OTTOMARUS GOELICKE Med. Doctor ejuſdemque antehac in Fridericiana P. P. Extraordinarius, nunc vero in Academia Regia, quæ eſt Duisburgi Clivorum, Medicinæ Profeſſor ordinarius, qui

Anno

Anno 1708. Halæ Magdeburgicæ Disputationem habuit Medico-Forensem, qua demonstratur, *Partum octimestrem vitalem esse & legitimum*, & inter alia his usus est verbis.

§. IX. „ Tria imprimis sunt, quæ pro confirmatione sen-
„ tentiæ suæ urgere videtur Dominus D. NABOTH. Pri-
„ mum est, quod novum istud ovarium in omnibus fœmellis
„ semper & sine discrimine temporis reperiatur. Multum
„ sane negotii sibi facesseret Author, si propositionem hanc
„ maxime universalem in omnibus subjectis semper & sine
„ discrimine temporis ipsa autopsia comprobare deberet.
„ Fuerunt per totidem secula & adhuc sunt multi perspi-
„ cacissimi, & si ita loqui fas est, ipso Argo oculatiores A-
„ natomici, qui in totidem uteris cultro suo subjectis pro-
„ cul dubio vesiculas illas, utpote quarum aliæ pisi majoris,
„ aliæ minoris, nonnullæ seminis cannabini, plures granorum
„ milii magnitudinem secundum ejus observationem æmulan-
„ tur, observaturi fuissent. Profundissimum vero eorundem
„ de his rebus silentium propositionis hujus universalitatem ma-
„ xime dubiam & suspectam reddit, potissimum cum ad cor-
„ puscula tantæ capacitatis videndum non requiratur oculus
„ microscopio Lewenhoeckiano aut Muschenbroekiano de-
„ mum munitus, sed vel semicœco, etiam invito & tale quid
„ non quærenti, manifeste sese palpanda obtrudant. Et ne
„ quid dissimulem, contigit etiam mihi ante biennium, pu-
„ ellam quandam decem annorum in suburbio Hallensi exa-
„ mini Anatomico subjicere, & cum jam tum temporis de
„ novo ovario Lipsiæ invento mussitarent Studiosi Medicinæ,
„ cupiditas incessit animo, negotium istud rimandi curatius,
„ adeoque non difficulter a matre puellæ obtinui, ut uterum
„ cum annexis tubis domum mecum deferrem; sed ingenue
„ confiteor, me totam internam ejus superficiem glabram,
„ nullis tuberculis aut vesiculis asperam aut inæqualem depre-
„ hendisse, etiamsi vel microscopiis accuratissimis, quibus non
„ destituor, uterum undiquaque lustrarem: an oculorum he-
„ betudo, an ovulorum parvitas, an vero, quod probabilius,
„ eorundem absentia in causa fuerit, ex his facillimum est
„ dijudicare.

§. X. „ Alterum, quod ipsum ad novam hanc hypothesin
„ statuminandam commovisse videtur, est ovarii hujus sim-
„ plici-

„ plicitas, ſive, quod ſolitarium ſit ſeu unicum, licet paulo poſt „ non obſcure ſibi contradicere videatur, dum aſſerit, quod „ licet ſit ſimplex, ſubinde nihilominus in circumferentia cer- „ vicis interna fere inſtar binarum arbuſcularum cum ramulis „ expanſarum atque fructibus conſpiciatur. Quod tamen hac „ vice non admodum urgebo, illud tantum breviter monitu- „ rus, iſtam organorum corporeorum ſimplicitatem providam „ ac ſolertem naturam ſedulò ſemper ac ſtudioſè ubivis evi- „ taſſe, adeoque homini binos oculos, binas aures, duas na- „ rium pinnas, duos renes, totidemque vaſa ſpermatica, duos „ teſticulos, duo ovaria, plures lobos pulmonum ac hepatis, „ paria ſemper nervorum tam ex cerebro, quam ex medulla „ ſpinali prodeuntia liberaliter indulſiſſe, idque eandem non „ niſi ſumma providentia feciſſe, ut altero horum organo- „ rum læſo vel corrupto, alterum nihilominus ſalvum eſſet ac „ ſuperſtes. Tantum igitur abeſt, ut imaginaria illa ovarii ſic „ dicti ſimplicitas aliquam foemellis prærogativam allatura, ut „ potius iiſdem in procreatione ſobolis ſummè noxia futura „ ſit. Tali enim ovario ſimplici ſemel deſtructo nulla ampli- „ us generationis actui medicina ſupereſt: cum econtra in du- „ plici ovario antiquo, altero læſo, alterum adhuc integrum „ ſit, & talis fœmella felix adhuc multorum liberorum poſſit „ eſſe mater, uti mulier apud Cyprianum, evidenter pro- „ bat.

§. XI. „ Sed tertium, idque princeps argumentum impri- „ mis ſuppeditat commodus ſitus ſeu locus, in quo ovarium „ novum deprehenditur, occupans quippe omnem internam „ cervicis uteri ſuperficiem, ad infimam uſque cavitatis fundi „ uterini partem, licet etiam nonnullæ iſtarum veſicularum „ limbum orificii interni excurrant, & nonnunquam in cir- „ cumferentia cervicis interna inſtar binarum arbuſcularum „ cum ramulis expanſarum atque fructibus eleganter conſpi- „ ciantur. Ecce quam pulcrum ovarium, in quo puſiones „ creſcunt, non aliter ac pira ac poma in arbuſculis. Lubens „ tamen agnoſco commodum iſtum ſitum ad immediatum ſe- „ minis maſculini contactum vividius ſuſcipiendum multum „ conferre. Sed quis non videt, ex tali fœcundo congreſſu „ non unum vel alterum puſionem, ſed integram eorum co- „ loniam eſſe prodituram, ſicuti non ſine ſingulari delectatio-

ne

„ ne a bombycibus ſæpenumero multas oculorum ſeries centuria-
„ tim ſemine illorum profico conſperſas & fœcundas redditas
„ fuiſſe, obſervavi. Sed mulieres tamen ordinario non ſunt mul-
„ tiparæ.

§. XII. „ Aſt duriora adhuc fata miſerorum puſionum cervi-
„ cibus imminent, quia patria illorum, hoc eſt, veſiculæ ulterius
„ deſcribuntur, tanquam duabus partibus ſubſtantiæ cervicis im-
„ merſæ, & cum eadem veluti continuatæ, parte circiter tertia
„ extra internam cervicis uterinæ ſuperficiem prominente. Doleo me-
„ rito illorum ſortem: quis enim ipſos ex foveis iſtis profundiſſimis,
„ quibus immerguntur, liberabit? Quis credet, hoc pacto ullum
„ partum naturalem eſſe futurum, qui non bipaliô effodiendus,
„ aut cultris inciſoriis ex uteri cervice, cum qua non tantum con-
„ tinua, ſed etiam ad duas tertias partes immerſa ſunt ovula, ex-
„ ſcindendus ſit? Et unde conſtat tantum placentæ uterinæ vi-
„ cem explere, quantum ultra duas tertias ſubſtantiæ cervicis eſt
„ immerſum? Annon hinc ſequeretur, placentam uterinam ut plu-
„ rimum cervici uteri debere eſſe agglutinatam, adeoque non leve
„ foetui exituro objicere obſtaculum, quod tamen eſt contra in-
„ ſpectionem ocularem? cum placenta uterina fundo uteri con-
„ ſtanter adhæreat, licet in eo varius obſervetur naturæ luſus,
„ dum interdum in ſiniſtra, nonnunquam in poſteriore fundi u-
„ terini parte hæſiſſe deprehenſa eſt, quemadmodum in nuperri-
„ ma ſectione, quam in muliere quadam ruſtica, præſentibus qui-
„ buſdam auditorum meorum adminiſtravimus, eandem parti
„ uteri dextræ adhæſiſſe, clare conſpeximus. Unde vero porro
„ probabit D. Author, in veſiculis uterinis contineri germen,
„ id eſt, totum foetus corpuſculum, cum ipſemet fateatur, ſingu-
„ las foetus partes nullum oculum, optimis licet vitris armatum,
„ diſcernere poſſe? Iiſdem difficultatibus premuntur, quæ de
„ amnio & chorio tanquam membranis foetum involventibus &
„ funiculô umbilicali profert. Hæc vero omnia ſi dubia ſunt,
„ incerta & ex rationis tantum ſpeculantis conceptibus profecta,
„ uti ipſemet non negat, nemo nobis vitio vertet, ſi quæ juxta
„ leges hujus hypotheſeos adhuc reſtarent dubia circa conceptio-
„ nem, & inchoandam & perficiendam, exponenda, in aliud
„ tempus remittamus.

Atque hanc ſuam ſententiam de ovario Nabothiano iterum re-

C perit

perit Clarissimus GOELIKE in *Historia Anatomiæ* superiori anno in lucem divulgata, tandemque concludit pag. 183. *Versatur autem in eo totius rei cardo & vesicularum istarum, quas nonnullis abusive seminales vocare placet, certitudo & universalis existentia, in quibuscunque subjectis fœmineis Anatomice demonstratur, qua demonstratione hactenus deficiente, irritum sane est, quicquid de usibus & consectariis in Phisiologiam & Pathologiam inde resultantibus disseritur. Stabunt sane duæ illæ rationes in contrarium allatæ inconcussæ, quamdiu primo per observationes sæpius iteratas & experientiam magis universalem non ostenditur, vesiculas istas semper & in omnibus promiscue foemellis, tam brutis quam humanis, & id quidem secundo non in statu extraordinario seu morboso, sed quam maxime secundum naturam.*

Hæc duo quamdiu solide non præstantur, non poterunt, qui talia sero objiciunt, accusari, frustra esse, quod veritatem rei Anatomicam sollicitent, vel penitus universalem istarum vesicularum existentiam negando, vel earundem naturalitatem, (ut sic barbare cum aliis loquar), infringendo.

Habes hic, Vir Clarissime, Historiam Ovuli Nabothiani: superest, ut pro ea, qua polles Authoritate, Judicem Te nunc præstes, nec in ambiguo ulterius relinquas ordinem Medicum. De cætero ex animo opto, ut Supremum Numen sufficientes corpori animoque vires largiri velit clementissime, quo in perpetuum Artis salutaris ornamentum & emolumentum, quicquid Curiosi adhuc condunt pretiosi Tui Thesauri, cum orbe Literato communicare valeas, quod animitus optat,

Clarissimi Tui Nominis,

Cultor indefessus.

Dabam Lipsiæ,
die 6. Maji 1714.

D. MICHAEL ERNESTUS ETTMULLERUS.

TAB I.

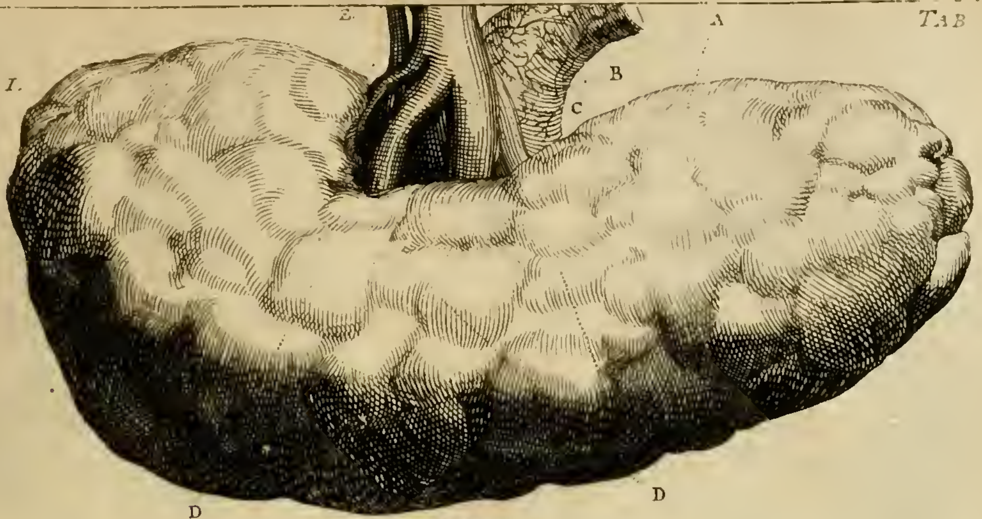

Fig. II.

A.

H.

H

D

C

D

E

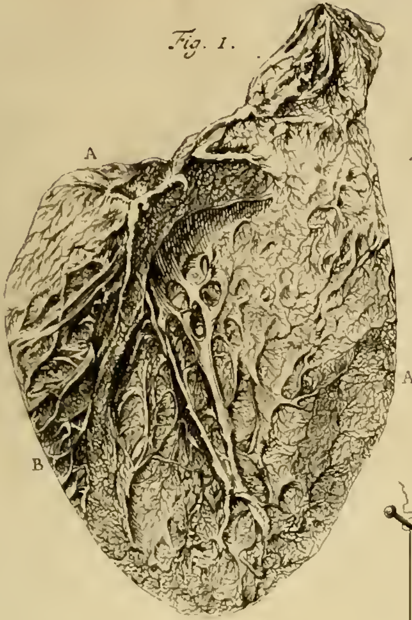
F

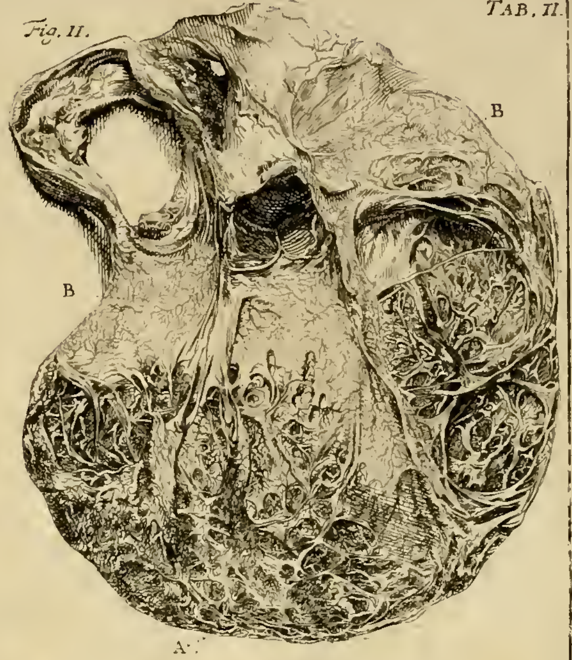
F

G

G

B

B
A
Fig. III.
D
D
C
E
F

C
Fig. IV.
E
A

I. Wandelaar ad vivum fecit

